

KURDISTAN PRESS

ROJNAMEYA 15 ROJÎN • 15 GÜNLÜK GAZETE

PRICE

BIHA • FİYAT

2.5 DM

10 Skr

3 G

2.5 Sfr

1 £

1.5 \$

Orta-doğu'ya demokrasisi

Göreve devam

Uzun bir aradan sonra tekrar beraberiz. 6 yıllık yayın hayatımızın son iki yılında mali sorunlarımızdan dolayı geçici olarak yayınıma ara vermek zorunda kaldık. Ne var ki son altı aylık süre **Kurdistan Press**'in yayın hayatındaki ağır mali sorunlarla uğraştığı en zorlu dönem oldu.

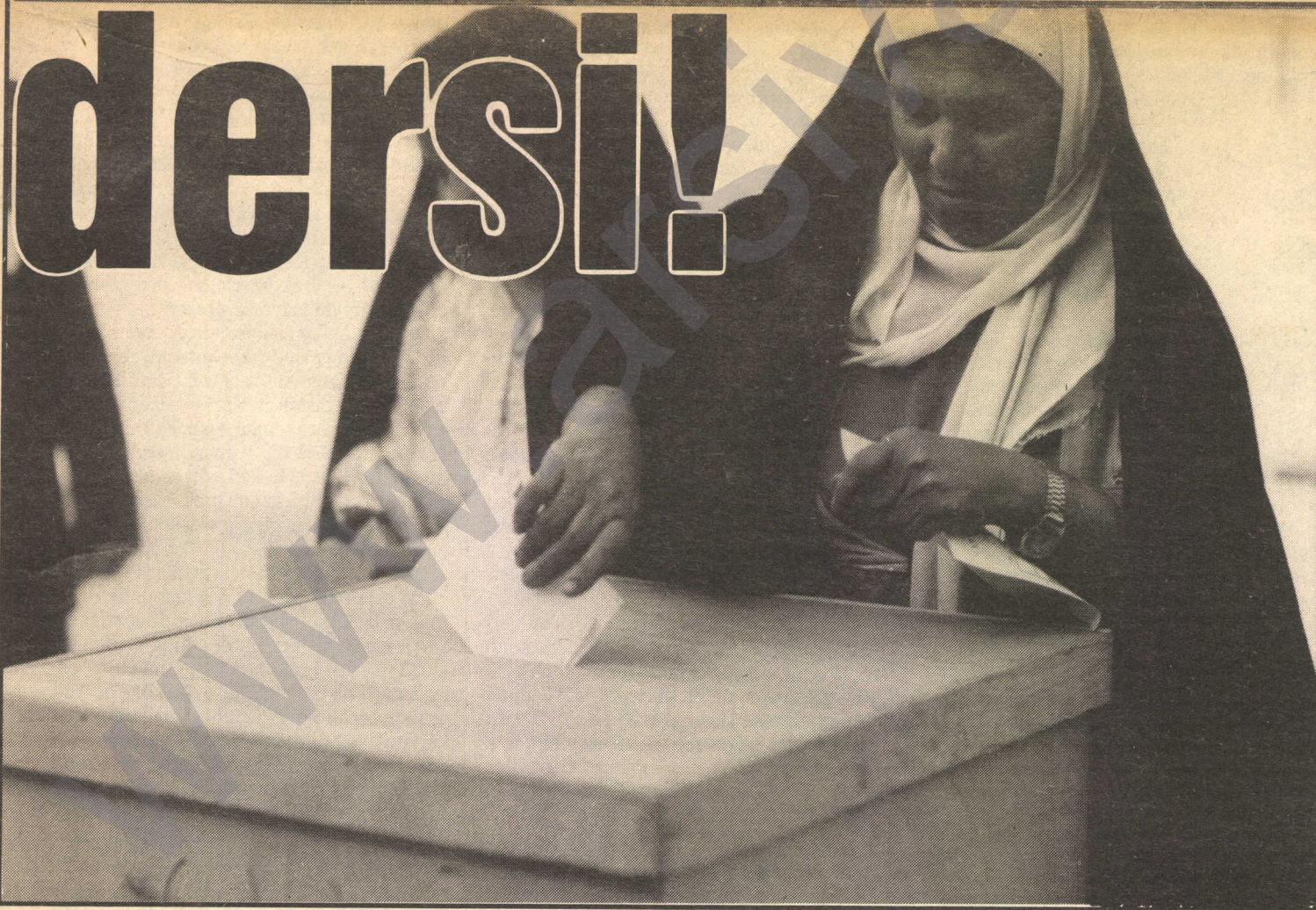
Kurdistan Press'in yayınlanmadığı bu süre içinde mali sorunları çözmek, **Kurdistan Press**'i yeni bir yapıya kavuşturup, ülkede yayınlanabilir duruma getirmek için bir dizi girişimlerimiz oldu.

Çoğunluğu İsveç'te bulunan farklı siyasal eğilimlerden politikacı, aydın, gazeteci ve yurtsever kişilerin katıldığı bir dizi toplantıda sorunlarımız tartışıldı.

Yapılan toplantılar sonucu **Kurdistan Press**'in şirketleşmesi, dışarıya açılması en uygun çözüm olarak kabul gördü. Ancak **Kurdistan Press**'in şirketleşmesi uzun vadeli yayını programlayabileceği miktarda işletme sermayesinin toplanmasına bağlı idi. Ne yazık ki, toplanan miktar beklenen meblağın çok altında kaldı. Şirketleşmek için yeterli sermaye toplanamayınca şimdilik böyle bir çözüme varılamadı.

Devamı Sayfa 15'de

dersi!



□□□Güney Kürdistan'da teknik nedenlerle birkaç kez ertelenen Genel Seçimler, 19 Mayıs'ta yapıldı. 971.953 seçmenden, 967.229 seçmenin katıldığı Genel Seçimlerde, KDP oyların % 45,26'sını, YNK % 43,81'ini aldılar. Asuri azınlığa mecliste 5 kontenjan tanındı. Seçim sonrası Kürdistan Ulusal Meclisi 105 üye ile açıldı ve çalışmalarına başladı. Ortadoğu'da önemli bir demokrasi deneyimi olan bu seçimlerde ilk kez Irak Komünist Partisi de seçime katıldı. IKP'nin oy oranı % 2,18 □ SAYFA 3

Kardeşlik - eşitlik!

Orhan KOTAN

BAŞ YAZI

TC

'nin giriş kapısında kardeşlik kavramının kullanımını Erzurum Kongresi ile başlatmak yanlış olmaz. Bir yandan gavurun elinde tutsak zavallı Halifeyi kurtarmak, öte yandan Ermenilik ve Rumluk belalarından kurtulmak için, Ümmet'e; Kürt - Türk kardeşliğine sarılma ihtiyacı doğmuştur. Amasya Tamimi'ne de yansıyan bu anlayış, Sivas Kongresi'nde terkedilmiş, ardından 1921'de TC'nin muhtemel yeni kadrosu

Paris ve Londra antlaşmalarıyla Fransız ve özellikle de İngiliz emperyalizmi ile anlaşarak, Bolşeviklerle sürdürülen ilişkilerden çark etmişlerdir. Koçgiri ayaklanması da bu evrede oluşmuş ve bastırılmıştır. TC'nin yeni kadrosunun Kürt politikası henüz şekillenmediği için de, Koçgiri ayaklanmasına karşı genel tavır, Osmanlı'nın tavrı ile benzerlik gösterir. Nitekim, ayaklanmanın önderleri asılmamıştır. Osmanlı dönemindeki hemen hemen tüm Kürt ayaklanmaları vahşice bastırılmasına karşılık, ayaklanmanın önderleri genellikle ya sürgüne gönderilmiş, ya da Payitahtta göz hapsine alınmışlardır.

Kardeşlik kavramının bir devlet politikası olarak yeniden kullanılmaya başlaması, Lozan görüşmelerine denk düşer. Devlet eli ile ve çok gürültülü bir biçimde sürdürülen Kürt - Türk kardeşliği, Lozan'dan sonra gene rafa kaldırılır ve 1925 ayaklanması ile kardeşlik, yerini, asimilasyon ve jenosid eylemlerine terkeder. Aynı dönemde, TC'nin Kürt politikası da bütün bir Cumhuriyet döneminde belirleyecek ölçüde ortaya çıkar. Bu politikanın mantığı red ve inkar üzerine kuruludur. Artık, Türk - Kürt kardeşliği yerine, *herkes Türktür, Türk olduğu için mutludur* anlayışı sözkonusudur.

Süreç içinde kardeşlik edebiyatının evrimi, Kürt hareketinin evrimini izler. 60'lı yılların sonunda DDKO'nun kuruluşu ile dernekler düzeyinde, 70'li yıllarda ise siyasi partiler ve

sair örgütler düzeyinde kendisini ifade eden Kürt hareketi, öncelikle Türk solundan hep *halkların kardeşliği* gibi bir karşı duruşla irdelendi. Nihayet, PKK olayının bir devlet sorunu haline gelmesi ya da getirilmesi ile birlikte, Kürt ve Türk halkı kardeşler tezi de yeniden, özellikle, sol çevreler tarafından ısrarla ileri sürülmeye başlandı. Bu tez, bir kısım Kürt solcusu tarafından da şu ya da bu biçimde kullanılmaktadır.

Esasen, kardeşlik kavramı ahlaki bir kavramdır ve siyasal ilişkilerde fazlaca bir önemi yoktur. TC'nin tarihi içinde de fazlaca önem taşımadığı ortadadır. Propaganda amacıyla istenildiği zaman kullanılıp, istenildiği zaman kana bulanık bir kavramdır.

Ancak, bazı sol çevrelerin, neredeyse temel bir şiar durumuna getirdikleri ve bir kısım Kürtlerin de büyük bir arzu ile yapıştıkları kardeşlik kavramı, Kürt sorununun çözümünde işlevsiz bir kavram durumundadır. Kürtlerin bir kez daha aldatılmalarına olanak sağlamaktadır. Sorun, siyasal düzeyde *tam hak eşitliği* olarak formüle edilmelidir. Tam hak eşitliği siyasal ve hukuki bir muhtevaya

sahiptir. Tam hak eşitliği, sınırları çizilmiş çözümlerden çok, sorunu, daha geniş bir alanda, olanakları daha fazla bir alanda politikanın legal gündemine getirme şansına sahiptir. Hayatın her alanında tam hak eşitliği, siyasal ve hukuki muhtevası itibarıyla, gerçek bir demokratik yapılanmaya ihtiyaç gösterir, ki, Kürt sorununun şu ya da bu biçimde çözümü, en çağdaş biçimini, gerçek bir demokratik yapılanma içinde bulabilir.

Bu gün Türkiye'de olup bitenlerin ilkelliğini tartışmak gerekli değil. Kürt sorununu çözmekten çok, kilitleyen müdahaleleri sayıp dökmek de pratikte fazla bir işe yaramıyor. Kürt aydını, saygın ve rasyonel çözümler üretmiyor. PKK dışındaki Kürt siyasetlerinin ne ideolojik ve ne de politik alanda varlıklarını hissetmek mümkün değil. Küçük ve cızırtılı sesler ise, dar grup çıkmazında debelenen en eski hastalıklardır. PKK'ya gelince, PKK, Kürt hareketi için bir çözüm olmaktan çok, çözümsüzlükler üreten bir merkez durumundadır. Ülkede, PKK çizgisini kayıtsız - koşulsuz destekleyen eğilimlerin ise, kırk başlı bir ucube haline geldiği, her kafadan bir ses çıktığı artık biliniyor. Bekaa, devletlere bağımlı siyasetlerin istenildiği an istenildiği biçimde etkisiz hale getirilmelerinin son örneklerinden biri olarak tarihin çöp sepetine atıldı. Esasen, sınır geçişinde A. Öcalan'ın bir sınır jandarması tarafından göz altına alınması ile gerekli mesaj zaten verilmişti. Çünkü, aynı günlerde T. Özal ABD'de bulunuyordu ve Hafız Esat'ın diktatörlüğü altındaki rejim, Türkiye'den çok ABD'ye "*Sorunu fazla büyütmeysin, istenildiği an, bir sınır jandarması ile onları etkisiz hale getirebiliriz*" diyordu. Bekaa'nın kapatılması da, İsmet Sezgin'in bir uçak dolusu adamla Şam'ın kapısına dayanmasından çok, ABD'den 60 senatör'ün Hafız Esat'a gönderdikleri mektuptaki tehditlerden ötürüdür. Esasen, Bekaa, uluslararası düzeyde en tehlikeli alanlardan biri kabul edilmektedir. Uluslararası kaçakçılık ve uyuşturucu merkezlerinden biridir. Bekaa merkezli bir siyasal hareketin en ufak bir şansı yoktur. Bekaa, ancak işsiz - güçsüz Türk solcuları ile Kürt hareketinin demokratik niteliğini bir türlü kavramayan extremist Kürtlerin iştahını kabartan bir işlev gördü. Ve günü geldiği zaman da, sezgisiz sedasız kararlılıklara gömüldü gitti. Alışık olduğu üzere, Serok Apo da, Suriye devletinin ağaları Hafız - Rifat ve Cemil Esat kardeşlerin Lazkiye yakınlarındaki köylerinde zorunlu ikamete tabi tutuldu. Vah Kürt halkına! Vah, Serok Apo için sokaklarda Özel Tim'in kurşunlarına hedef olanlara! Vah, Serok Apo'ya tapınan Kürt aydınlarına! Vah, Serok Apo'nun ideolojüsüne soyunan Türk solcularına!

Tabii, meselenin arka yüzünde çok büyük sorunlar yatıyor. Özellikle Körfez Savaşı'ndan sonra değişen dengeler ve Sovyetlerin dağılması ile Türkiye'nin artan önemi meselenin arka yüzündeki temel sorunlar. Anlaşıldığı kadarıyla, ABD, İngiltere ve Fransa, ortaya çıkan yeni durumun içinde Türkiye'nin üstleneceği aracılığa evet demişlerdir. Dışarda kalan Almanya ise kıyameti koparmaktadır. Almanya, tıpkı yüzyılın başında Berlin'i Bağdat'a bağlayacak Demiryolu projesinde olduğu gibi Mezopotamya'nın zenginklerine uzanma hevesinde. Çok daha yukarıdaki çatışmalarından ötürü, bu alanı başkalarına kaptırdı. Berlin Bağdat Demiryolu Projesinden sonra Almanya, Ermenistan ve Kürdistan üzerinden, Ortaasya'ya, Çarlık Rusyası'nın sömürgelerine ulaşma mücadelesine girişti. Turan ideolojisinin mucidi Almanlar, İttihatçı Osmanlı paşaları eliyle Ermenistanı biçtiler, ama Ortaasya'ya ulaşamadılar. Çarlık Rusyası ve Osmanlı İmparatorluğu tarihten silin-

di. Ortaasya ise, Sovyet hegemonyasına girdi. 70 yıl sonra Sovyetler dağılınca, bağımsız devletler olarak tarih sahnesine yeniden giren Ortaasya devletleri, bu gün artık, kafası kasabın önüne yatırılmış bir koyun gibi sömürülmeyi beklemektedirler. Sınırsız zenginliklere sahip olan bu devletler, aynı zamanda sınırsız bir tüketim alanıdır. Sadece Bakü petrolünün, eski Sovyetlerin genel petrol ihtiyacının % 30'unu karşıladığını belirtmek yeter. Almanya gibi petrole bağımlı bir devlet için bunun ne anlama geldiğini bilmek için kahin olmak gerekmiyor. Her neyse, bu müthiş zenginliğin ilk istasyonu Türkiye. Bu bağlamda Türkiye, yukarıda belirttiğim gibi ABD, İngiltere ve Fransa gibi büyük güçlerden onay almış durumda. Ve Türkiye, bütün tarihi boyunca karşılaşmadığı müthiş bir zenginlikle yüzyüze gelmiş durumda. Önmüzdeki bir kaç yıl içinde, diyelim ki bir on yıl içinde Türkiye zengin bir devlet olmaya aday! Türkiye, refah devletinin kapısında duruyor. İşte tam da bu noktada, Bekaa'yı kapatması için ABD'li 60 senatör'ün Suriye'ye gönderdikleri mektup önem taşıyor. İşte tam da bu noktada, Almanya'nın, TC'nin Kürt politikasına getirdiği eleştiriler önem taşıyor. Ve işte tam da bu noktada, Kürt hareketinin Türkiye'de yeni politikalar üretmesi büyük önem taşıyor. Çünkü, Türkiye, gerek Ortaasya'dan ve gerekse Güney Kürdistan kanalı ile Ortadoğu'dan sahillerine vuran bu müthiş zenginliklerden pay alabilmesi için iki sorunu çözümlenememesi zorunda. Bunlardan biri, genel olarak Türkiye'ye daha fazla demokrasi, daha fazla özgürlük ve daha fazla refah. İkincisi ise, Kürt halkının temel demokratik hak ve özgürlüklerinin kayıtsız, koşulsuz teslimidir. Türkiye, bu iki sorunu şöyle ya da böyle çözümlenip, istikrarlı bir yapıya kavuşmadığı sürece, Ortaasyadan ve Ortadoğu'dan kendi sahillerine vuran zenginliklerden gerekli ve yeterli payı alamaz. Bu zenginlikler bir yol bulup, gidecekleri yerlere giderler. Buna bir de, İran, Afganistan, Pakistan üçgenindeki İslami yapılanmayı, ve Irak üzerinden Suriye'ye ulaşacak şii kemerini de katmak gerekiyor.

Özetle Kürtler tarihlerinin en nazik, en önemli kesimini yaşamaktadırlar. Sürecin, işleyen, cesur, akılcı politikalara ihtiyacı var. Görüldüğü kadarıyla Kuzey Kürdistan'da Kürt hareketi bunu beceremiyor. PKK cenahında hem Kürtler ve hem de Türkler radikalizmi tırmandırarak, sorunu çözümsüzlüğe itelerlerken, diğer siyasetler 20 yıl öncenin ideolojisi içinde hiç bir işe yaramayan *tüj* politikaları pişirip pişirip ulaşılabildikleri dar piyasaya sürmektedirler.

Bu kaos içinde, Türk-Kürt kardeşliği gibi, bin yıldır bir arada yaşayan etle kemik gibi içiçe geçmiş iki halk gibi siyasi ve hukuki içeriği olmayan kavramların fazlaca bir önemi yok. Bunların fazlaca bir öneminin olmadığını anlamak için, kafakalara ya da Balkanlara ve özellikle de Yugoslavya'ya bakmak yeter. Sorunlar maddidir. Maddi çıkarılara dayalıdır. Maddi biçimler içinde çözümlenmelidir. Bu noktada şunun altını da kalınca çizmek gerekli: 70'li yılların Marksist - Leninist jargonu bu gün artık Kürt hareketine fazla bir şey söylemiyor. Marksist - Leninist jargon, Kürt hareketinin manevra alanını daraltıyor, ilişkilerini kırıyor. Siyasi hedefi olmayan soyut anti - emperyalizm, Kürt hareketinin önünü tıkiyor. Günümüzde artık, kendi ekonomik çıkarlarını her şeyin üstünde tutan işçi sınıfının kolektif egoizminin ürünü olan ideolojik yapılanmaların, siyasal çözüm üretmeleri mümkün değil. Silopi'de anti - emperyalizm, Çemişgezek'te proletarya diktatörlüğü Kürtlerin işi değil. Dönemin ihtiyaç duyduğu politikaları cesaretle ortaya koymak gerekiyor!..

GÜNEY KURDİSTAN'DA GENEL SEÇİMLER YAPILDI

Orta-doğu'ya demokrasi dersi!

□□□Kürt tarihinde ilk gizli oyla açık seçim, 19 Mayıs 1992'de gerçekleşti. Gerek genel olarak Kürt kamu oyu ve gerekse uluslararası kamuoyu ve siyasal çevrelerin büyük bir dikkat ve ilgi ile izledikleri seçim, Kürt tarihinde bir dönüm noktası olarak değerlendiriliyor. Hemen hemen tümü, diktatörler, şeyhler, hanedanlıklar tarafından yönetilen Ortadoğu'da, bu seçim, bölgeye sunulan çok değerli bir demokrasi dersi olarak kabul ediliyor.

Güney Kurdistan'daki genel seçimler, uluslararası basın ve 10'a yakın ülkenin siyasi parti temsilcileri tarafından izlendi. İsveç Sol Parti milletvekili Berith ERIKSSON da bölgede gözlemci olarak bulunuyordu. Seçimlerden sonra B. Eriksson gözlemlerini kamu oyuna açıkladı. Aşağıda bu açıklamanın tümünü veriyoruz.



19 Mayıs'ta Duhok'ta oy kullanan Kürt kadınları.

Foto; Stefan HAGBERG

Seçim Gözcüsü olarak yaşadıklarım

İsveç'ten Kürdistan'a yolculuğumuz sorunsuz geçti. Cumartesi akşamı Dahok şehrine vardık. Bir bahçede, bölgede bulunan Amerikan birliklerinin komutanı Nabb, görevini, meslektaş Willson'a devretmesi nedeniyle eğlence düzenlenmişti. Eğlencede diğer ülkelerden seçim gözlemcileri ve çok sayıda gazeteci de bulunmaktaydı.

Saat 23°° sularında seçim mühürü boyasının silinebildiği gerekçesiyle, seçimlerin 48 saat ertelendiği haberi yayıldı. Kürtler şoke olmuş gibiydiler. Bizler de buna inanamıyorduk. Herşeyden önce boya teorisine inanamıyorduk. Sabahleyin hakimlerin bürosuna gittik ve mühürü denedik. Ancak yine de ikna olmadık. Açılmış paketlerden birini kontrol etmek istedik. İki ayrı paketten test yaptık. Bu paketler daha sonra arabada patladılar. Buna çok sevindik, çünkü boya gerçekten silinebiliyordu. Ayrıca Alman delegasyonu da görüştüğümüz sonra tam olarak ikna olduk. Alman delegasyonu bizlerden özür dileyerek, bu boyayı daha önce insan derisinde hiç denemediklerini, boyanın mezbahanelerde hayvanları mühürlemek için kullanıldığını, bunun insan derisinde de kullanılabileceğini tahmin ettiklerini söylediler.

Seçimler salı gününe ertelendi. Oysa biz salı günü geri dönecektik. Seçimin bir daha ertelenmeyeceğine dair kesin söz aldıktan sonra kalma süremizi uzattık.

Zaxo'da seçim saat 8'de başladı. Seçim lokalleri açıldı ve bizler iki seçim lokalini ziyaret ettik. Bu lokaller Ehmedê Xanî ve Peşkeftin lokalleriydiler. Daha sonra Duhok'a hareket ederek, yol üstündeki Sumail köyündeki seçim lokaline gittik. Duhok'ta 4 seçim lokalini gezdik. Bunlar sırasıyla Padîsî, Şoreş, Al-Hurrîgah ve Çıra idi. Günümüzü Padîsî'de oy pusulalarının sayımı sarısında kontrolde bulunarak geçirdik. Seçim denetimcilerimiz Padîsî'yi gece saat 2'de terk ettiler.

Seçim lokalleri önünde sonsuz kuyruklar vardı. Bu kuyruklar kadınlar ve erkekler olmak üzere ikiye ayrılmışlardı. Bu ayırım, kadınların çocuklara ve hayvanlara bakmaları, ayrıca ev işleri olduğun-

dan, daha erken oy kullanmaları nedeniyle yapılmıştı. Oy kullanmadan önce seçmenler aranıyor. Bana gelen bilgilere göre sadece Duhok'ta bir silah bulunmuştu.

Seçmenler lokale girerken masada oturan iki memura giderek kimliklerini gösterip, iki seçim kartı alıyorlardı. Alınan kartların birinde parti sembolü ve rengi, diğerinde ise resim, parti sembolü ve liderlerin ismi vardı. Kimliklerdeki doğum tarihleri ve isimler ayrı bir listeye yazılıyordu. Daha sonra seçmenler seçmek istedikleri parti ve liderlerin isimleri karşısındaki yere işaret koyuyorlardı. Bu işlemi bir kenara çekilip yapma imkanı varken, seçmenler gururla, hangi parti ve lidere oy vermek istediklerini beyan ediyorlardı.

Oyun nasıl kullanılacağını bilemeyenlere de yardım ediliyordu. Ben bir kadına acelesi olduğu için oy kullanmada yardım edilmediğini görünce, seçim salonunda bulunan hukuki sorumluya durumu anlattım. Daha sonra kadınla konuşarak sorunu hallettiler. Oylarını kullananlar parmaklarını boyaya batırıp, oylarını kullandıktan sonra başka bir kapıdan dışarı çıkıyorlardı. Her seçim lokalinde bir süre kalarak bazılarının neden oy kullanmadığını, seçim lokali dışına çıkarıldıklarını öğrendim. Bunların bir kısmı seçmen yaşında değillerdi, bir kısmı ise başkalarının kimliklerini taşıyorlardı. Geçerli olan kim-

likler ise, üç ay önce dağıtılan seçmen kimlikleri idi.

Oy sayımı aşağıdaki şekilde yapıldı. Lokallerde her partiden temsilciler vardı. Bir hukukçu ile Seçim Merkez Komitesi'nden bir temsilci, bütün seçim lokallerine uğrayarak kontroller yapıyorlardı. Seçim lokalleri ağır silahlarla donatılmış peşmergeler tarafından korunmaktaydı. Bizler daha önceden haber vermeden gittiğimiz seçim lokallerine Seçim Komitesi'nden izin gelmeyinceye kadar içeri alınmıyorduk. Oy kartları lokallerde üst üste dökülerek oy sayımlarına başlandı. Daha sonra kullanılan oy sayısı ile listelerdeki isim sayıları karşılaştırıldı. Bunların bir birlerini karşıladıkları görüldü. Ayrıca kullanılan oy sayısı ile lokale verilen oy pusulalarının da bir birine eşit çıkması gerekmektedir. Oy sayımı yapıldıktan sonra pusulalar torbalara doldurularak, ağzları kapatılarak, mühürlenip Devlet Hakimliği Bürosu'na gönderildi. Tabi bütün bu işlemlere parti temsilcileri imzalarını attılar. Parti temsilcileri tarafından imzalanan listeler Erbil'deki seçim merkezine gönderildi.

Sorun, seçim lokallerinin azlığı idi. Bir kişi oy kullanmak için 2-3 saat sırada beklemek zorunda kalıyordu. Hava çok sıcak fakat genel olarak durum sakindi. Bazen seçim lokallerinde karışıklıklar oluyordu, o da olağan şeylerdi.

Bu benim için unutulmaz bir gündü. İnsanların inancını, gözyaşlarının akmasına neden oldu.

Süleymaniye'de silahlı peşmergelerin seçim lokaline girerek, hukuki sorumluyu tehdit etmeleri, seçim hilesi gibi insanı üzen iddialar da oldu. Bu iddiaların bir çoğunu kaldırıp bir kenara atmak gerekiyor. Örneğin seçimde kullanılan boyanın çıktığı iddiası. Ben kendim de parmağımı boyaya batırdım. Aradan beş gün geçmesine ve günde beş defa ellerimi klor da kullanarak yıkamama rağmen elimdeki mor boya hala geçmiş değil. Mümkündür ki, benim bilmediğim bir kimyasal madde ile boyaya çıkarılabilsin. Fakat o zaman bunun çok iyi planlanması gerekir. Bu da büyük çapta bir organizasyonu gerektirir ki, bu da mümkün değildir. Ayrıca insan bü-

Devamı sayfa 15'de

YORUM

□□□ 19 Mayıs'ta Güney Kurdistan'da yapılan gizli oyla, açık, genel seçim Kürt hareketi açısından fevkalade önemlidir. Güney Kurdistan'da sorun, teoride adı olmayan farklı biçimler içinde çözümleniyor. Bu çözümleniş sürecine, gerek ezen uluslardan ve gerekse ezen ulus devrimcilerinden gelen tepkilerin benzerlikler taşıması şaşırtıcı değil. Güney Kurdistan'daki gelişmeler, ezen ulusları hiç kuşkusuz endişelendiriyor. Ezen ulus devrimcileri ise tarihi gelişmenin dışına düşen tezlerini savunma telaşı içindedirler. Aynı durum, bir kısım Kürt siyaseti için de birebir geçerlidir.

Siyaset adamının başlıca görevlerinden biri, gelişmelerin, ulaşacakları boyutları zamanında görebilmek ve buna uyarlı politikalar üretebilmektir. Dünya akıl almaz bir hızla değişiyor. Değerler, inançlar, ideolojiler parçalanıyor. Sistemler çöküyor. Yeni ilişki biçimleri, yeni değerler oluşuyor. Bu alt üst oluş sürecinde 20 yıl, 50 yıl, 100 yıl önce kararlaştırılmış perspektiflerde çakılıp kalmak mümkün değildir.

Kürt hareketi bu yeni ilişki biçimlerinden, yeni değerlerden direkt etkileniyor. Güney Kurdistan'da bu etkileniş, politik biçimler içinde maddileşiyor. Orada, kavranması gereken son derece önemli gelişmeler var.

Güney Kurdistan'daki Genel Seçim'ler, Ortadoğu'ya verilmiş değerli bir demokrasi dersi. İsrail dışında, askeri diktatörlüklerin, şeyhliklerin, hanedanlıkların yönetimindeki devletlerden oluşan Ortadoğu'da, Kürtler, büyük acılardan, kıyımlardan, toplu imhalden geçerek demokratik bir yapı kurmaktadır. Halen kurumları oluşmadığı için, Devlet olmayan devlet statüsü içinde yaşayan halk, bütün yokluklara ve yoksunluklara rağmen coşkulu bir özgürlük ortamında yaşamaktadır. Türkiye'de başlıbaşına bir sorun olan komünist partisi olayına karşılık, Güney Kurdistan'da Irak KP'si seçimlere girebilmiştir. Gerçi, Genel Sekreter Aziz Muhammed, Dr. Mahmut Osman'la beraber seçimlere şaibe düşürme denizliğinde bulunmuştur ama, bir komünist partisinin seçimlere girmesi, tarihi bir olay olarak Kurdistan'da gerçekleşmiştir. Asuri'ler ilk kez bir parlamento'da temsil hakkına sahip olmuşlardır. TC'nin ikiye bölünmüş politikasının aracı olan Türkmenler ise kendilerine tanınan kontenjana rağmen seçimlere katılmamışlardır.

Seçimlerin, Kürt tarihinde bir dönüm noktası olduğu açık. Bu dönüm noktasını değerlendiremeyen Türkiye'deki marjinal sol ile diğer bir kısım Kürt hareketlerinin küfür olmaktan öte bir anlam taşımayan değerlendirmelerinin ise fazlaca bir önemi yok. Bu değerlendirmelerin bir kalkış noktası var: *Kürtler emperyalist strateji ve politikaların aletidir!!* Bu kalkış noktası, gelişmeyi ve değişmeyi görmekten çok uzaktır. Katı, donuk ideolojilere hapsedilmiş ölü formüllerdir. Oysa hayat akıl almaz ölçüde canlı ve üretken olarak kendini çoğaltmaktadır. Güney Kurdistan'daki gelişmeler Kürt hareketine büyük ivmeler, uluslararası düzeyde kalıcı mevziler kazandırmaktadır. Siyasi çözümlerin ipuçlarını ortaya koymakta; Kürtlerin ihtiyacı duyduğu politikaların üretilmesine malzeme sunmaktadır. Türkiye'de çözümsüz çatışmaların içine hapsolan siyasetler için, Güney Kurdistan çok boyutlu çözümler üreten bir laboratuvar durumundadır.

Seçim sonuçları

Yüksek Seçim Komitesi Başkanı ile Mesud Barzani ve Celal Talabani tarafından 22 Mayıs günü saat 23:30'da yapılan ortak bir açıklamayla, kesin seçim sonuçları açıklandı. Buna göre seçimlere katılan 6 partiden sadece Kürdistan Demokrat Partisi ve Kürdistan Yurtsever Birliği parlamentoda 50'er üyelik sandaleyle kazandılar. Diğer partiler ise % 7'lik seçim barajını aşamayarak parlamentoya giremediler. 971 953 seçmende 967 229 seçmenin katıldığı seçimde, 4724 oy geçersiz sayılırken, resmi sonuçlara göre partilere göre dağılan oy sayısı ve yüzde oranları şöyle:

Kürdistan Demokrat Partisi (KDP).....	437 879.....	% 45,26
Kürdistan Yurtseverler Birliği (KYB).....	423 833.....	% 43,81
İslam Partisi.....	49 108.....	% 5,08
Kürdistan Sosyalist Partisi (PASOK-SOS).....	24 882.....	% 2,57
Irak Komünist Partisi - SK.....	21 123.....	% 2,18
Kürdistan Demokratik Halk Partisi.....	9 903.....	% 1,23
Bağımsızlar.....	501.....	% 0,05

Kürdistan Kurtuluş Hareketi liderliği için 982 649 seçmenden 970 050 oy kullanırken, 12 599 oy geçersiz sayıldı. Buna göre seçimlere katılan 4 adayın aldığı oy oranı ve yüzdeleri şöyle:

Mesud Barzani (KDP).....	466 819.....	% 47,51
Celal Talabani (KYB).....	441 057.....	% 44,88
Osman Abdul-Aziz (İslam Partisi).....	38 865.....	% 3,95
Mahmud Osman (Sosyalist Parti).....	23 309.....	% 2,37

DYP-SHP gölgesinde

Vedat AYDIN katledildikten sonra, bu cinayetin vermek istediği mesaj ve bu mesaja karşılık yapılması gerekenler tartışılacağına, Vedat'ın bıraktığı miras'ın kavgası yapıldı. Kim, ne ölçüde Vedat'ın katlinden kazanç elde edeceği hesapları yapılırken, cinayetler birbiri ardınca sürdü. Vedat Aydın'ı katledip, Ergani - Maden karayoluna atanlar, hükümetin değişmesi ile bu cinayetlerine hız vererek, yönünü, Kürdü Kürde kırdırma noktasına getirmeyi de başardılar!

Geçtiğimiz Ekim ayında yapılan seçimler öncesinde, "20 Ekim sabahı yeni bir Türkiye" sloganı, bugünün koalisyona hükümetinde ağırlığı oluşturan DYP tarafından, sıklıkla ve kendinden emin biçimde dile getirilmekteydi. Seçimlerden bu yana dört aydan fazla bir zaman geçmesine karşın, herşeyin "eski tas, eski hamam" düzeyinde bir duraklama geçirdiği görülüyor. En azından bir liberal burjuva demokrasisi standardına erişmeye çabalayan koalisyona hükümetinin başarısızlığının ardında bir tek temel neden aramaya kalkışmak, yerinde bir yaklaşım olmayacaktır. Başarısızlığın kökeninde; hem "bit ile pirenin kavgası" benzeri bir ANAP-DYP didişmesinden doğan olumsuzluklar, hem de bol keseden vaat ettiği halde burjuva karakteri nedeniyle bunların çoğunu yerine getirmeyen iktidarın tutumu rol oynuyor. Tüm bu olumsuzluklara karşın, normal koşullarda bu dört ay içinde bile iktidardan düşmesi gereken koalisyona ayakta tutan eksen, iktidar ortağı SHP oldu. Bugüne dek kendi başına bir etkinlik ortaya koyma, kendi ayakları üzerinde durma konusunda zeka ve yetenekten yoksun olan SHP, koalisyona hükümetinde katalizör bir rol üstlendi ve iktidarın hayatını -şimdilik- kurtardı. Bu noktada; kimi kaçınılmaz, kimi de keyfi olan zamlar, buna karşın komik sayılabilecek düzeydeki ücret artışları ve kentlerde polislin, Kürdistan'da ise kontrgerillanın yürüttüğü bireysel ve kitlesel kısımlar nedeniyle sabrı tükenme noktasına gelen kamuoyunun süpabı, yine SHP oldu. Bir noktaya kadar HEP kökenli Kürt milletvekillerine

ağır yaptırımlar uygulamaması, Kültür Bakanı Fikri Sağlar'ın periyodik girişimleri, insan haklarından sorumlu Devlet Bakanı Mehmet Kahraman ve Adalet Bakanı Seyfi Oktay'ın girişimiyle zaman yitirmeden kapatılan Eskişehir Cezaevi, yine bu ikilinin beklemede olan "polise insan hakları dersleri" programını uygulamaya geçirmesi, Başbakan Yardımcısı Erdal İnönü'nün kendini ziyarete gelen İdil'li lise öğrencilerine "Kürt Enstitüsü kuracağız" yollu bir laf etmesi ve buna benzer bir takım girişim ve yaklaşımlar, DYP adına SHP'nin durumu geçici olarak idare etmesine olanak verdi; ama bir dereceye kadar. İktidarın yaşamını yakın gelecekte de südürebilmesi için, bu tür geçici "göz boyama" taktikleriyle değil, şimdiye dek "dokunulmaz" olarak kalan noktalara el atmakla kendini kanıtlaması mümkündür. "Baba" diye nitelendirilen Başbakan Süleyman Demirel, seçim öncesinde "Ben de değiştim", "Hesap soracağım" vb. iddialarını öne sürmüştür. Oysa yaşanan gerçeklik ortamı, ne bu değişime bir kanıt, ne de ANAP ve Cumhurbaşkanı Turgut Özal ile bir hesaplaşma sinyali vermemiştir. Demirel değişmemiştir ve değişmek istememiştir. Bunun sonucunda, hükümet içinde hükümetler, devlet içinde devletler oluşmaya başlamıştır. Bu kavramları biraz daha açmak gerek:

İktidarda bir koalisyona hükümeti vardır; kağıt üzerinde böyle yazılıdır. Hükümet demek, ülkenin yönetimini elinde bulundurmakla eş anlamlıdır. Ama gerçek, hiç de öyle değildir. Atamalar, görevden almalar vb. hızla sürmesine karşın, son iki ANAP hükümetinin biçimlendirdiği bürokratik işleyiş yapısı, zerre kadar değişmemiştir. Milli Eğitim'den teknik kurumlara, yönetim kadrolarından güvenlik güçlerine dek hepsi, yer yer açık işbirliğini de sürdürerek, ANAP dönemindeki açık rahatlıklarıyla varlıklarını sürdürmektedirler. Koalisyona hükümetinin kesinlikle söz geçiremediği bu kadrolar, yine istedikleri gibi at oynatma rahatlığına sahiptirler. Valiler yine imam hatip mezunları ağırlıklıdır, milli eğitim kademeleri yine "oy hazinesi" tarikatçı takımının elindedir, polis yine insan haklarının vazgeçilmez düşmanı rolündedir, kontrgerilla yine Kürt halkının kanını içen "gönüllü vampir" durumundadır... Çoğunu gördüğü ve bildiği halde, bunlara sesini çıkar(a)madığı için, "Baba"nın değişmediği ve değişmek istemediği, su götürmez bir gerçekliktir artık. Dile getirilen



Sağlık memuru Şeyhmuz AKINCI, Silvan'da katledildi.



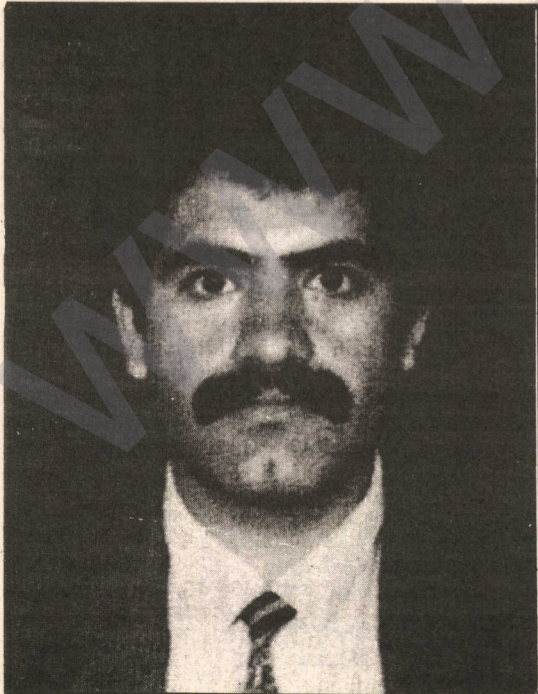
2000'e Doğru muhabiri Halit GÜNGEN Diyarbakir'de katledildi

tüm yakınmalar ve uyarılara karşın hiç bir yönelme göstermeyen ve yine bildiğini okuyan "Baba"dan ve dolayısıyla bugünkü durumuyla bu hükümetten olumlu ve umutlu biçimde söz etmek, akli başında bir insanın yaklaşımı olamaz artık.

Türkiye Kürdistanı'nda bugünkü durum nedir? Gerçekçi konuşmak gerekirse; durumun çözümlenmesini bir kaç sayfalık dergi ya da gazete makaleleri ile şıp diye bitirmek iddiasında olan "keskin" kalemler olmasına rağmen, durumun saptanması her babayığının harcı olacak kadar kolay bir iş değildir. En azından, bugün varılmış olan nokta, teorik ve pratik açıdan sorunların ve soru işaretlerinin sayısal bakımdan eskiye oranla çok daha büyük bir artış gösterdiğini kanıtlamaktadır. Bu durum, çözüme yönelik arayış ve eğilimlerde eskisi gibi kolaycı, benmerkezci, klasik, şabloncu ve düzene konmamış yaklaşımların artık yeterli olmadığını, geliştirme ve takviyeye gerek duyduğunu gözler önüne sermektedir.

Türkiye Kürdistanı'nda yaşanan gelişmeler, Türkiye genelindeki gelişmelerde belirleyici bir rol oynuyor. Bu sorun çözülmeden, Türkiye'nin hiç bir temel toplumsal sorununa çözüm getirmek olası değildir. Bunun bilincinde olan T.C. söz sahiplerinden farklı farklı yaklaşımlarla çıkıyor. Ekim seçimlerinin hemen öncesinde "Özerklik dahil, her şey tartışılabilir" gibisinden bir açıklama yapan Cumhurbaşkanı Özal, geçtiğimiz Ocak ayı içinde de, "silahları bıraksınlar, affedelim" lafını etti. O sırada İsviçre'nin Davos kentinde Yunanistan Başbakanı Miçotakis ile görüşmekte olan Başbakan Demirel'den hemen bir yanıt geldi: "Af çıkarmak onun yetkisinde değil". Af çıkarmasına değil, Cumhurbaşkanı'nın yetki çalmasına içerlendiğini

sanalar, Demirel'in ülkeye dönüşüyle, yandırdıklarını anladılar. Şu sözleriyle, gerçek yapısını ve düşünce ufğunun darlığını kanıtlıyordu Demirel: *Terör, ayla giderilmez... Kurşun sıkana çiçek vermeyiz... Affedersek, yeni terörler doğurur*. Bu sözler, Güneydoğu'da aralıksız asker ve silah yığınağı yapmakta olan Demirel'in, toplu Kürt kıyımlarına doğru kararlı bir biçimde hazırlık yaptığının bir ön kanıtıydı. Eldeki veriler, daha şimdiden 80 bin yığınağın bölgeye kaydırılmış olduğunu gösteriyor. Devlet bu hazırlıkları yaparken, Kürt halkına yönelik ikinci bir tehlike çanı, Türkiye'nin batısından çıkmaya başladı. Cumhurbaşkanı Özal'ın bile kendi ağzından söylemek durumunda kaldığı bir gerçeklik, yavaş yavaş ortaya çıkıyordu: Tırmanma gösteren "Kürtlere karşı Türk milliyetçiliği". Artık parlamentoya bile girme olanağı bulan faşist ideoloji ve onun temsilcisi MÇP bir yandan, İstanbul Bakırköy'de gerçekleşen çok ölümlü ve gerekliliği tartışılır "Çetinkaya Mağzası Sabotajı" olayının yankıları bir yandan, gerilla güçleriyle çatışmada ölen Türk askerlerinin aileleri nezninde körüklenen "Kürtler öldürdü" türünden kincilik de öte yandan bastırınca, geçmişte dikkate alınacak bir önem taşımayan "Türk milliyetçiliği" olgusunun artık bir tehlike ögesi olarak tanımlanması gerektiği anlaşılıyor. Cumhurbaşkanı Özal'ın hükümeti etkilemek ve "Ben Başbakanken yapmadım; bunların üzerine yıkayım" anlayışıyla ortaya attığı özerklik konusu, hükümeti olmasa bile, Türk basınına harekete geçirdi. Tanınmış köşe yazarları, bu konuda Özal'ı destekler bir tavır alarak, şimdiye dek hiç değinmedikleri "ayrılma" konusuna ve özellikle ayrılma olayından sonra ortaya



Yeni ÜLKE Batman muhabiri Cengiz ALTUN

KÜRDÜ KÜRDE KIRDIRTMANIN ARACI: HİZB-İ KONTRA

politik cinayetler!

çıkacak sonuçlar üzerine değerlendirmeler yapmaya başladılar. Örneğin, Nokta dergisi yazarlarından Ahmet Altan, ayrılmanın, T.C.'ye büyük maddi avantajlar doğuracağından sözetti. Yine bazı Türk milliyetçisi yazarlar, Kürdistan'a yapılan askeri harcamalar ve GAP başta olmak üzere bir çok yatırımın T.C.'ye büyük bütçe zorlukları çıkardığını, buranın terk edilip onun yerine eski SSCB'nin Türk kökenli cumhuriyetleriyle ekonomik ilişkiler kurulmasının, bu cumhuriyetlere yatırım ve ihracat yapma olanakları da düşünüldüğünde, en akılcı yol olacağını dile getirdiler. Öyle ya; bundan böyle hiçbir Kürt pasaportsuz Ankara ve ya İstanbulla giremeyecek, Türkiye'nin batısına göç edip kirlenmeyecek, T.C. de bu "dağbaşı" topraklara maaş, elektrik, su, yol vb. masrafı yapmaktan kurtulamayacaktı. Bu tür milliyetçi ve pragmatik yaklaşımlar sürerken, Brüksel'deki PKK Avrupa Temsilciliği bir açıklama yapıyor ve "Bağımsız Kürdistan" konusunda gazetecilerin sorduğu bir soruya "... Bir arada yaşayan iki halkı, karpuz gibi bölmeyiz" yanıtı veriliyordu. Bu açıklamanın yarattığı yeni soru işaretleri süredursun, madalyonun öteki yüzü hiç dikkat çekmiyordu: Bölgedeki yerli ve yabancı insanlar bu konuda neler düşünüyorlardı? ... Ayrılmaya karşı çıkan var mıydı?

Derinlemesine araştırıldığı zaman, şu gerçek ortaya çıkacaktır: Çözumsuzlüğü sürmesini ve ayrılma olayının gerçekleşmesini isteyenlerin başında, yörede görev yapan personal gelmektedir. Matematiksel bir "sağlama" yapabilmek için, bugünkü durumun tersini düşünmek yararlı olacaktır. Ayrılma olayının gerçekleştiğini düşünelim. Bu gerçekleştiğinde; hiç kimsenin maaşına ek olarak "Olağanüstü Hal Tazminatı" denilen ek maaş eklenmeyecektir; gerilla hareketinin sonlanmasıyla polis, asker ve özel tim işsiz kalacak, açlığa mahkûm olacaktır; "kalkınmada öncelikli bölge" statüsü nedeniyle buralara akan ve büyük paraların döndüğü bir sistem olan "Teşvik Kredisi" adlı avanta paraların musluğu kapanacaktır vs. Bunların maddi toplamı, bugünkü TC bütçesinden çıkmayı sürdüren büyük bir bütçeyi oluşturacaktır. Bu para musluğunun kapanmaması için de belirsizlikleri sürekli canlı tutmak zorunluluğu vardır. Bunun yöntemi ise, bugün gözlemekte olduğumuz gibi, kontrgerillanın adam kaçırarak işkenceyle katledilmesi, köylerde insanları baskı ve zulüm altında tutması, kitlelerin üzerine ateş açması vs. uygulamalardır. Bunun sonucu ise, gerilla savaşının sürdürülmesi zorunda bırakılması olmaktadır. Sonuçta, kontrgerillanın varlığının sürdürme nedeni siyasal değil, ekonomik ağırlıktır. Buna ek olarak, kontrgerilla kendini yönetsel bakımdan sürekli yenilemektedir. Son örnekler gözden geçirildiğinde; kitleleşen kıpırdanmalar başlayınca, kontrgerillanın artık klasik terör yöntemlerinin yanında, yapay provakasyonlara da yöneldiği görülüyor. Buna örnek olarak, Son bir kaç aydan beridir ortaya çıkan ve boyalı Türk basının desteği ile yaratılmaya çalışılan "Kürtler ve Hizbullahçılar birbirlerini öldürüyorlar" ya da "Kürtler ve Yezidiler birbirlerine savaş açtı" imajı gösterilebilir. Kontrgerillanın burada uyguladığı "kaleyi içerden fethetme" taktiğidir. Bu hedefe yönelik olarak, son birkaç ayda Yezidi kökenli kişiler "Kimliği tespit edilen kişiler tarafından" öldürülmeye başlanmıştır. Bu gözlemler ışığında, elde so-



Devlet terörünün hedefi: Sivil halk

nuçu belirginleşmiştir: Türkiye Kürdistanı'nda belirsizliğin varlığını sürdürmesi Kürt ulusal hareketlerinden değil, köklü kaynak ve donanımlara sahip olan kontrgerillanın yarayı kaşıma ve ortamı bulanık tutma stratejisinden kaynaklanıyor.

Kuzey Kürdistan'da yaşanan değişim süreci ekonomik, siyasal alanda kendini gösterirken, Kürt halkı daha doğrusu Kürdistan'da aydınlanma sürecine katkıda bulunan aydınlar bir biri ardına katlediliyor. Vedat Aydın cinayetinin ilk halka olduğu bu cinayetler zinciri hergün biraz daha uzuyor. Bu uzayıya karşı sessizlik de o biçimde sürüyor. Bu sessizlik ve kayıtsızlık nereye varacak? Bu sorunun yanıtını tarih defalarca verdi, veriyor. Bir Alman bilim adamı Hitler Faşizminin cinayetleri karşısında suskunluğunun ve kayıtsızlığının bedelini nasıl ödediğini anlatırken aslında bize bizi anlatmaktadır. "İlk önce komünistleri götürdüler. Sesimi çıkarmadım çünkü ben bir bilim adamıydım. Daha sonra Yahudileri götürdüler. Gene sesimi çıkarmadım, çünkü ben bilim adamıydım. En son beni götürdüler, hiç kimse ses çıkarmadı, çünkü ses çıkarmak kimse kalmamıştı." Evet Kürdistan'da "Faili Meçhul Cinayetler" sürüyor. Türkiye'de yargısız infazlar artıyor ve sessizlikle bu cinayetlere ortak oluyoruz. Sessizlik bu cinayetleri onaylamaktır. Suça ortak olmaktır.

Vedat Aydın katledildikten sonra bu cinayetin vermek istediği mesaj ve bu mesajla karşılık yapılması gerekenler tartışılacağı-

na, Vedat'ın bıraktığı mirasın kavgası yapıldı. Kim ne ölçüde Vedat'ın katlinden kazanç elde edeceği hesapları yapılırken, cinayetler birbiri ardınca sürdü. Vedat Aydın'ı katledip Ergani - Maden karayoluna atanlar, hükümetin değişimi ile bu cinayetlerine hız vererek yönünü kürdü kürdü kırırma noktasına getirmeyi de başardılar.

Urfa Meslek Yüksek Okulu öğrencisi Nusaybin'li M. Salih Tatlı 08.01.1992 günü bir işhanının girişinde öldürüldü. 12.01.1992 günü Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencisi A. Samet Çetin Bağlar semtinde öldürüldü. 21.01.1992 günü Malazgirt HEP üyesi Harbi Harman'ın cesedi Ergani - Diyarbakır karayolunun kenarından bulundu. 14.02.1992 günü Silvan'da Ziraat Mühendisi Mehmet Salim Selki maskeli kişilerce öldürülmek istendi. Mehmet Salim Selki saldırıdan yaralanarak kurtuldu. 15.02.1992 Diyarbakır'da Dağkapı'nın en işlek kesiminde Ahmet Bayhan adlı öğretmen yüzlerce kişinin önünde öldürüldü. Bingölde kitapçılık yapan Mehmet Sabri Kızıllan kayıp olduktan üç gün sonra Muş - Bitlis karayolu üzerinde ölü olarak bulundu. Otosansür altındaki basına yansıyan ve fıslı gazetesinin manşetlerinden innmeyen haber başlıkları isim ve yer adları dışında değişmiyordu: "...de adlı kişinin (ya da kimliği belirlenemeyen kişinin) cesedi bulundu. Olayla ilgili soruşturma sürüyor."

Derken —Şırnak'da PKK sempatisini aldığı ileri sürülen Şıryani asıllı Mikail Bayru, Hizbullah yanlılarınınca öldürüldü, — başlıkları atıldı. Ardından —PKK, Hizbullah'ın liderini vurdu— başlıkları ortaya çıktı. Bu gelişmelere karşılık bazıları da —Biz Hizbullah'ı bir günde temizleriz— gibisinden açıklamalar yapıyordu. Göle çalınan maya yoğurt olmaz denilmesine karşılık maya tutmuştu. Bu noktadan sonra cinayetler PKK — Hizbullah çatışmasının bir sonucu gibi yansıtılmaya başlandı. Hizbullah konusuna el atan 2000'e Doğru Dergisi'nin Diyarbakır bürosu elemanlarından Halil Güngen 18.02.1992 günü öldürüldü. Bir hafta geçmeden Yeni Ülke Batman muhabiri Cengiz Altun 24.02.1992 günü öldürüldü. Öldürme olayları sürerken olaylara bir başka boyut kazandırıldı. 19.02.1992 günü Nusaybin HEP İlçe Başkanı Hasan Bozkurt ve Şahmus Kaya'ya ait iş yerleri kundaklandı. Olayları kınamak için yapılan kepenk kapatma eylemleri sırasında kendine Hizbullahçı diyen kesim iş yerlerini açık tutuyor ve kaset çalarak propaganda yapıyordu. Bu iş yerlerini ve sahiplerini cezalandırma eylemleri kısasa kısasa misali eylemler katılanların iş yerlerini yakma ve iş yeri sahiplerini öldürmeye dönüştü. İş yerlerini kundaklamada kullanılan askeri malzeme aynı olmasına karşılık, olayları bir kan davası biçimine dönüştürme çabaları başarılı oldu.

Newroz yaklaştıkça cadı kazanı da fokur fokur kaynamaya başladı. Özellikle Silvan pilot bölge seçildi. Cizre'li sürtücüler Gaziantep'te bir biri ardınca vurulurken, Nusaybin'de, Kızıltepe'de karşılıklı öldürme olayları sürerken, Silvan'da 27.02.1992 günü Nusaybinli Şeyhmus Akıncı tek bir kurşunla öldürüldü. Bu bir işaretti. Bu işaret verilirken 18.03.1992 günü Midyat'da nüfus memuru Zeynettin Demir, 23.03.1992 günü Diyarbakır'da öğretmen Mehmet Geren okulunun kapısı önünde öldürüldü. 25.03.1992 günü Silvan'da Hamdusena İpekçi eski yandaşları Hizbullahçılarca öldürüldü. Bir gün sonra başörtüsü takmayan

YORUMSUZ

... Altanname ...

"Türkiye'nin batısında kazanılan paralar, büyük ölçüde Güneydoğu'ya gidiyor. Ama, üretime dönüşmüyor. Kuyuya taş atar gibi. Paraları atıyorsun, karşılığı gelmiyor. Ve sömürü daha önceki yılların aksine dönüyor. Yani Güneydoğu, bu gün Türkiye'nin batısını sömürüyor."

"Ayrılık, ekonomik olarak Türkiye'nin çıkarıdır. Çünkü Güneydoğu, Türkiye'den ayrıldığı anda, yapılan hesaplara göre, Türk halkının milli geliri adam başına 2000 dolardan, 6000 dolara çıkıyor!"

Ahmet ALTAN

... Antername ...

"Kürtler ayrılırsa, Türkiye zenginleşir" demek yanlış. Yalnız, yanlış değil, ayıptır.

Kimse, Kürtleri, Türkiye'den ayırmaz. Bu gün İstanbul'daki Kürtler, Kürdistan'daki Kürtlerden daha çoktur.

Haklı veya haksız, bu memleketi bizim ejdamız, Bizans'tan beraberce savaşarak almıştır.

Musa ANTER

Yukarıdaki alıntılar, Ekonomik Panorama dergisinin 26 Nisan 3 Mayıs 1992 tarihli nüshasının 18 ve 21. sayfalarından alınmıştır

bir bayan çarşafli kadınlarca dövüldü ve baskı açık gezen tüm kadınların dövüleceği tehditi yapıldı. 30.03.1992 günü öldürülen Hizbullahçı Hacı Biçer'in intikamını aldıklarını etrafa yayanlar Ramazan Yavuzkılıç'ı öldürdüler. Ardından Menaf Çiçek, Ahmet Turan, Nihat Kadınan...

Vedat Aydın cinayeti ile başlayan süreç boyut değiştirmiş ve istenilen noktaya varılmıştı. Bölgedeki Kontra cinayetleri üzerine perde çekilmiş, senaryonun bir bölümü bitmiş yeni bir bölümü başlamıştı. Kürt kürdü vuruyor, bir takım çevreler de bu oyunu büyük bir zevkle izliyorlar. PKK karşısına bir başka Kürt örgütünü getirmek için uzun çaba harcayanlar bu konuda Marksist Leninist gelenekten gelme örgütler açısından bu şanslarını bulamayınca uzun süredir besledikleri gerici yapılanmadan yararlanmaya başladılar.

Tahran Radyosu'na mektuplar yazarak Silvan'dan selamlar gönderenler, İran'dan radyo yayını dışında kaset ve kitaplar getirerek Humeynici oldular. ANAP döneminde bizzat içişleri bakanının tayfasının yardımcıları ile Emniyet teşkilatına sokulan ve önemli noktalara atanlar dini bütün kardeşleri ile buluştular. Hizbullah'a bölgedeki boşluğu doldurma yolunu gösteren kontralar Hizbullahçıların devreye girmesine ve bu işe adapte olmalarına kadar öncü güç oldu. Şimdi öncüler yerlerini ustaca yetiştirilmiş Hizb-i Kontralara bırakıyor. Hizbullah yanlısı yayın organı *Yeryüzü Dergisi*'nin son sayısı bu konuda önemli bir belgedir.

Hizbullah, kontra ve diğer faili meçhul cinayetler işlevlerini görevleri bitene kadar sürdüreceği kesin. Bu cinayetlerin sadece Kürdistan'da sürüp gideceği kanısında olup sessizlik içine girenler, unutmamalıdır ki bir gün kendilerinin de kapısı çalınacaktır. Hizb-i Kontra cinayetlerinin gelecekte sahnelenmesi düşünülen bölümü ise, halkların düşmanlığı oyunudur.

Özellikle Ege bölgesinde ve Akdeniz kesiminde bu oyunun hazırlıkları sürüyor. Devletin resmi gazetesi haline gelen yayın organlarında sırtarak kendini belli eden halkları birbirine kırırma, Türk — Kürt düşmanlığı oyununun ilk adımları atılıyor.

Diyarbakir • ANK

Hejar Mukriyani ANILAR

BÖLÜM • 7 •

Altıncı Bölüm sayı 90, Sayfa 7'de

□ Sayın Hejar, söyleşimizin sonunda çalışmalarınızla ilgili kısa bir özetleme yapabilir misiniz?

□□ Benim bugüne kadar çoğu yayınlanmış olan 24 dolayında çalışmam var. Bu çalışmalarım içinde en önemli yeri tutan çalışma, birinci cildi yayınlanmış olan sözlük çalışmamdır. İzoli ile Malmısanij'a ait iki sözlük çalışması elime geçti. Çalışmalar türkçe izahlı olduğu için farsça - türkçe bir sözlük edinerek, bu iki sözlüğü inceledim. Bu çalışma sırasında türkçemi de biraz ilerlettim. Çok yararlı olacağını sandığım sözlük çalışmamın ikinci cildi daha da zenginidir.

Bu tür yazın çalışmaları dışında, gününbirlik meşguliyetlerim de var. Bir süre önce Enstitü Başkanı Kendal Nezan, "Paris'e gelip yerleşirsen iyi olur. Çocukları da getirebiliriz. Sen de dinlenirsin" dedi. Ben ilk önce bu teklife bir cevap vermedim. Sonra gelebileceğimi söyledim. Neden diye sorduğunda, "Ben, rahatlık için yaratılmamışım" dedim. Benim İran'da işlerim var. Oradan ayrılmak istemiyorum. İran'da bir kürçe halk okulu var. *Sirwe* dergisi var. İran binlerce yıllık devlettir, kendileri 4600 yıllık devlet olduklarını iddia ederler ama bir kelime kürçe yazılmasına müsaade etmemişler. İran'da yayınlanan kürçe dergiler veya kürçe yazarlar sık sık bana gelip, yazılarıyla ilgili fikirlerimi alıyorlar. Ben de elimden geldiğince onlara yardımcı olmaya çalışıyorum, yazılarını düzeltmelerine yardımcı oluyorum. Sanki doğal bir müfettişlikle görevlendirilmiş gibiyim. Bu tür uğraşarımdan dolayı Paris'e gelmek istemedim. Paris'e gelseydim, en az fransızca öğrenmek için iki yıl gerekirdi.

İran'da durum yavaş, yavaş düzeliyor. Halk bilinçleniyor. Sözlük çalışmasına başlarken, tamamen kürçe olması halinde Kürt olup da kürçeyi bilmeyenler yeterince yararlanamazlar diye farsça izahlı yazdım. Bu çalışma oldukça zorlu bir çalışmaydı. Ama sonuç iyi oldu. Sözlük 6 bin adet basıldı.

Eserlerim arasında şiirlerimin yanında çeviriler de önemli bir yer tutuyor. *İbni Sina Kanunu*'nu yaklaşık bin yıl sonra farsçaya kazandırdım. Eserin orijinali arapça idi. Benim en ağır çalışmalarımın biri sayılır.

Melayê Cizîrî, *Şerefname* gibi çalışmalarım var. Çalışmalarımın bir kısmı henüz yayınlanmadı. Yayınlanmayan çalışmalarımı yayına hazır hale getirip yayınlamak istiyorum. *Ahmedê Xanê*'nin *Mem û Zin* eserinin dört baskısı var. Bunlar, Leningrad baskısı, M. Emin Bozarslan'ın latince baskısı, Müküs'lü Hamza'nın İstanbul baskısı

(1919), bir de Mukriyani'nin baskısı. Bu dört nüshayı karşıma koyup, karşılaştırıp, kıyaslayarak *Mem û Zin*'i baskıya hazırladım. Her bölüme açıklamalar ekleyip arapça, farsça kelimeleri izah ederek eseri tamamladım. Bu arada arapça *Talkın*'ı da kürçeye çevirdim.

KDP Kongresi döneminde Sayın Mesud Barzani ile görüştük. Mesud Barzani, bana, "Ben Avrupa'dayken bazı kişilerden sizi NOBEL Edebiyat Ödülü'ne aday göstermelerini istedim." dedi. Ben, "Sayın Barzani, bu makul bir istek değildir, anlamsızdır. Hiç aklım ermiyor." dedim. Nedenini sorduğunda, "Şiirlerim o düzeyde değil. En azından yabancı dillere çevrilip basılmamış. Edebiyat çevrelerince bilinmiyor. Böyle bir ödüle aday olabilmek için insanın arkasında güçlü bir siyaset olmalıdır. Bütün bunların dışında benim şiirlerim soranca çerçevesi dışına çıkmamış, tercüme edilmemiş. Ayrıca bizim arkamızda bir siyasi güç de yoktur. Bu nedenlerden dolayı ben hiçbir zaman bu konuyu düşünmedim." dedim.

Başka bir nedenden dolayı bir müddet sonra tekrar Mesud Barzani ile görüştüğümde; konuyu düşündüğümü belirtip; "sorun benim sorunum değil. İki şiir yazmış olan herkes dahil Kürtler adına böyle bir ödüle talip olunabiliyorsa olumludur. İster Abdullah Pêşew, ister Şerko Bêkes, ister Letif Hîmet velhasıl kim olursa olsun o önemli değil. Önemli olan Kürtlerin böyle bir ödüle talip olup kazanabilmeleridir."

"Mesela Dr. Abdulrahman Kasımlo için Barış Ödülü konusu konuşuluyor. Olur mu olmaz mı bilemiyorum, ama bir Kürde NOBEL Barış Ödülü'nün verilmesi büyük bir olaydır. Bundan dolayı teklifinizi kabul ediyorum." dedim.

Mesud Barzani, "ben sizi düşünüyorum" dedi. Ben de, "Benim olup olmamam önemli değil, önemli olan bir Kürdün böyle bir konuma gelmesidir" dedim.

Eski hikayelerin birinde anlatıldığına göre; Yusuf'u satmak için Mısır'a götürüp, pazarlıyorlar. Ağırılığı kadar elmas vermek isteyen müşteriler çıkıyor. Yaşlı bir kadın da gelip elindeki urganı göstererek, "bu adamı bu urgana karşılık bana vermez misiniz?" diye soruyor. Satıcılar ve müşteriler yaşlı kadınla alay edip, "Sen ne diyorsun! Buna ağırılığı kadar elmas verenler oldu, satmadık." Yaşlı kadın, "satmazsanız satmayın, ben de müşteriyim!" Bizimki de benzer bir hikaye. Biz, aday olalım, verilip verilmemesi önemli değil...

□ Sayın Hejar, *Kurdistan Press* ve okuyucularına bir mesajınız var mı?

□□ İnanın ki isteğim, gazetenizin isminin en ünlü gazete olmasıdır. Milletimize hizmet edin. İnanın ki biz hepimiz öleceğiz... En azından yaşarken bir şeyler yapmak lazım. Hiç olmazsa bizlerin vücudu da bizden sonra kurulacak binaya bir taş olur...

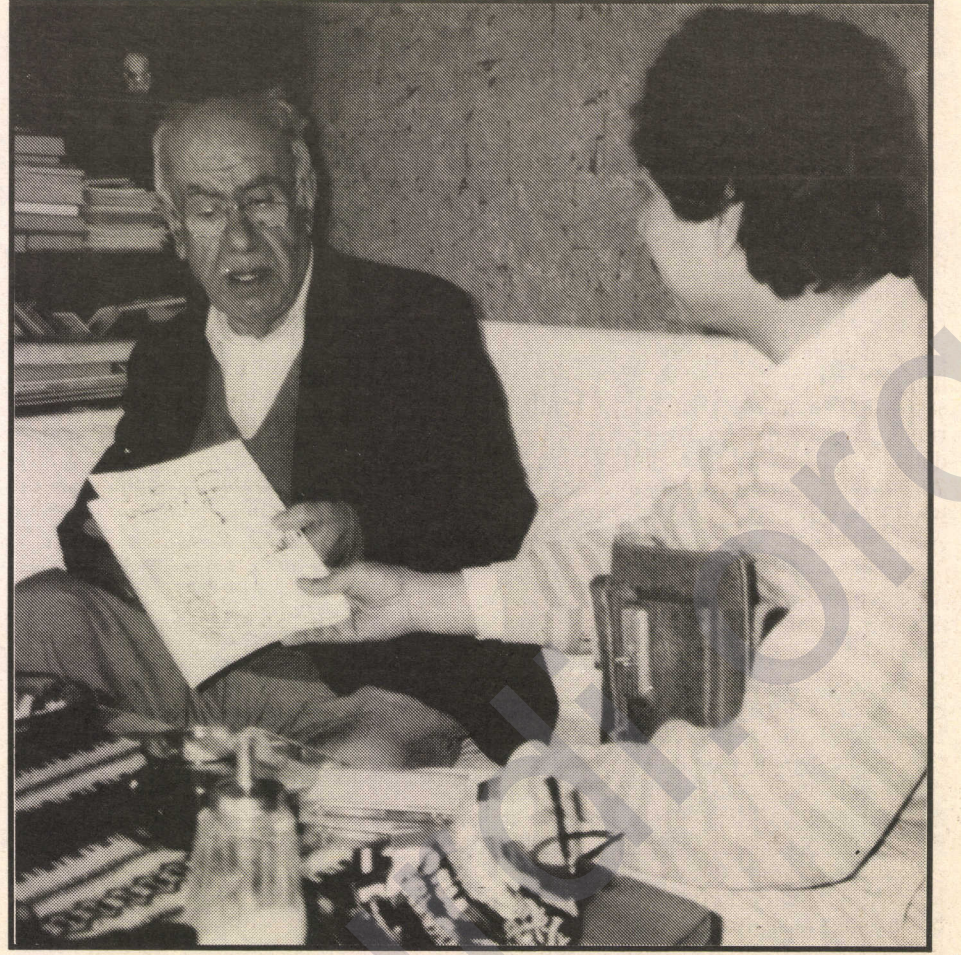
Mansur Erdelan* *Kurdistan Press*'te yayınlanan söyleşisini bana gösterdiğinde ne kadar mutlu olduğumu bir görebilseydiniz. O da Kürdistan'ı konu alan bir film yapmak istiyordu. Ne yazık ki ömrü vefa etmedi...

Kurdistan Press'i Kürdistan'a ulaştırabilerseniz çok sevinirim. Belki çok büyük bir etkisi olmayabilir, ama benim gönlüm onu istiyor.

□ Sayın Üstad sizi oldukça yorduk. Sorularımızı cevapladığınız için çok teşekkürler.

□□ Asıl ben teşekkür ediyorum. Ve bu söyleşiyi şiirle noktalamak istiyorum.

Halil Afrini



Ca noreyî bezme

Alayê sê rengî rengînim li popeyî Berzan dibînim
Dilêre dişikîtewe, derdim sarêj dibitewe
Bîrîn li giyanîm namînê dem û dest goştêzûn dînê
Ew dem bu kwîrî neyaran, gîşt xake lê weyî baharan

Bo cejnî rizgarî û sersal, kîjoleyî Kurd kûr û kal
Bala Berzan û çaw mestan, dên hemû li layê Kurdistan
Li Ezîz, Bêdlîs û Mardîn, Zara, Miks û Kils û Efrîn
Dêrsim, Erzorom, Ezîrcan, Bayazîd û Sêrt û Wan
Melaî Darendê û Bîstan, Diyarbekir, Cizîre û Botan
Başqale, Xozat û Palo, Mûş û Çolamêrg û Mako
Kinc û keyfî Sarîqamûş, Sêrek û Enteb û Mereş
Amûdê, Dirbasî û Şingal, Ka Qamişlo û Erebpınar
Eskenderun, Urfa û Xarput, Egre, Musil, Emare û Kut
Midyad, Amed, Dihok, Zaxo, Kîfrî, Kerkûk, Hewlêr û Koy
Rewandîz, Helebçe, Pencwîn, Mendelî, Tuz û Xanêqîn
Kirind û Qesr û Xosrewî, Şûşder û Benderpehlewî
Benderdeylem û Behbahan, Xuramabad û İsfahan
Melayîr Mescîdsîleman Sultanabad û Telsergan
Şehrî Kurd Sine û Hemedan, Kîrmanşah Saqîz û Hewreman
Serdeşt û Bane ta Şîno ta Urmiye Dîleman û Xoy
Nexede, Şapûr û Selmas li herdu be avî Aras
Miyaduwap, Şahîndîz, Bokanî, Mehabadî û Silêmanî
Bi bergî al û walawa her çûnî navdiyan bawe
Şal û şapîk kawaw û patul, cilteng û nefek, fiş û fol
Kumî sur şede û camanî tepleyî liban xulamânî
Kewawî şor ferencî û pestek miraxanî eba û kurtek

Kincî dêvcameyî Botanî anguçî şorî soranî
Derpeyî sipî û çoxeyî girjal kewş û kelaş dibîne hewal
Kurgel hemuyî şox û lawe bo kîçanyan çawe çawe
Hezar rindî û şemî û zara sertape xamek û xare
Saye û kirasî kemberçîn li hezar rewşê û nazenîn
Pelk û qetere û gîlgîle kemberzîw û piştend şîle
Laserere bazin û xirxal kiloceyî mexmer suxmeal
Toq û telîsim û lağîre goberok milwanke lîre

Arkadaşımız Halil Afrini'nin Hejar Mukriyani ile vefatından kısa bir süre önce yaptığı söyleşi bu sayıda son buluyor. Ağırıklı olarak Güney Kürdistan İhtilalinin 1961 - 1975 yılları arasındaki iç sorunlarını konu alan Hejar Mukriyani ve İbrahim Ahmed söyleşilerinin döneme ilişkin değerlendirmelere ışık tutacağı kanısındayız.

*İran Kürdistan'ında yaşayan Kürt rejisör Mensur Erdelan ile yapılan ve *Kurdistan Press*'in Eylül 1987 tarihli 21. sayısında yayınlanan söyleşi.

YENİDEN ONARILAN BİR ÜLKE

Güney Kürdistan

□□□Geçtiğimiz Mart ayında Güney Kürdistan'a giden ve savaş sınırsız Güney Kürdistan'ı görüntüleyerek belgesel bir film yapan arkadaşımız Josef Erdem, gözlemlerini ayrıca Kurdistan Press okuyucuları için yazdı.

□□□Güney Kürdistan'da köyler, kasabalar, şehirler yakılıp yıkılmış; yollar, köprüler, bahçeler ve diğer alt yapı tesisleri bütünü ile tahrip edilmiş durumda!



Kimyevi silahlarla zehirlenip, yerle bir edilen Halepçe, bu gün yeniden onarılıyor

Foto; Josef Erdem

Nisan 1991'de Irak ordusunun kara ve hava saldırıları sonucu Türkiye - İran sınırlarına ve bir kısmı da dağlara kaçmak zorunda kalan yaklaşık 3 milyon Güney Kürdistan'lı bugün ülkelerine dönmüş durumda.

Nüfusun büyük çoğunluğu şehirlerde, gecekondular tipinde evlerde ve geçici barınma kamplarında yaşıyor. Bu insanlara, kaçmak zorunda bırakıldıkları topraklarda yuvalarını yeniden kurmaları için maddi kaynak gerekiyor. Oysa yaklaşık bir buçuk yıldır halkın büyük çoğunluğu hiç bir maddi gelir elde etmeden parasız çalışmaktalar.

Güney Kürdistan'da, Irak Ordusunun saldırıları sonucu 4 binin üzerinde köy yerle bir edilmiş durumda. Yerle bir edilen yerleşim birimlerine, diğer bir ifadeyle harabelere, bahçelere, ormanlara 5 milyondan fazla mayın döşenmiş. Mayınların bir kısmı Irak - İran Savaşı döneminde Irak tarafından döşenmiş. Diğer bir kısmı ise Irak'

ın Kürt bölgesini imhaya yönelik çalışmalarının ürünü... Amaç gayet açık: Kürtleri kırsal alanda tamamiyle ihma etmek.

Arazilerine dönen halk, hergün bir mayına çarpıp parçalanma tehdidi ile karşı karşıya. Hasathanelerde yatan hastaların büyük çoğunluğunu mayın patlaması sonucu yaralanan insanlar oluşturmaktadır. Her yerde savaş artışı top mermilerine, terk edilmiş savaş malzemelerine, yakılmış, yıkılmış köylere, kasabalara rastlamak mümkün. Geçim kaynağı olan her şey imha edilmiş durumda. Buna bir de Irak'ın ambargosu eklenince durum daha da vahimleşmekte. Fakat önemli olan bir nokta var; halk herşeye sıfırdan başlayacağı bilincini taşıyor... Ve zaten herşeye sıfırdan başlanılmış bile.

Güney Kürdistan'da seferberlik

Belediye hizmetleri, okul, hastahane,

trafik hizmetleri, sınır kapılarında nöbet tutan ve şehirlerde asayişini sağlayan 200 binden fazla peşmerge karşılıksız, maaşsız sadece ve sadece Kürdistan'ın özgürlüğü için gönüllü seferberlik içinde.

İran hududu yakınında Mawat köyünde öğretmenlik yapan Aziz Mihammed bakan neler söylüyor: "Bu benim işim ve mesleğim. Çocukları okulda eğitmek görevim. Şu an özgür bir Kürdistan var." Yine aynı okulda bayan öğretmen Rukia Said'e ne kadar maaş aldığını sorduğumuzda bize şu cevabı veriyor: "Ne maaş, ne de herhangi bir yardım almıyoruz. Böyle bir beklentimiz de yok. Biz buraya çocuklarımızı eğitmek için geri döndük. Ülkemiz bunun faydasını görecektir."

Hevler yakınlarındaki Kelek nahiyesinde, Kerkük'e bağlı Çemçemal kasabasında, Etruşi'de nöbet tutan, savaşan peşmergeler de bayan öğretmen Rukia Said'in görüşünü paylaşıyorlar. Aradan bir yıl gibi

kısa bir sürenin geçmesine, çekilen acılara rağmen 20 yüzyılın en büyük trajedisini yaşayan Kürt halkının morali oldukça yüksek.. Ve özgürlük tutkusu her şeyin üstünde tutuluyor.

Demokrasi ve Kürdistan

Mevcut durumun böyle devam etmesi halinde Güney Kürdistan, Ortadoğu'nun en uygar ve demokratik ülkesi olma yolunda. Yokluğun, sefaletin, hasılı her şeyin acısını çeken Kürtler, şu anda Güney Kürdistan'da gerçek anlamda demokratik bir ortamda yaşamaktalar. Çeşitli görüş ayrılıklarına rağmen, partiler arasında uyum söz konusu. Halkın tüm kesimi görüşlerini rahatlıkla dile getirebilmekte ve gelecekle ilgili önerilerini söyleyebilmekte... Partiler mevcut demokratik ortamın güçlenmesi için gayret sarfetmektedir.

Herkes gazete ve dergi çıkarabiliyor. Şu



Uzun bir muhaceret döneminden sonra, bu gün 3 milyon civarında bir halk geri dönüp, hayata katılmış durumda

an bir kaç günlük gazete çıkarken, bölgesel TV ve radyo istasyonları da faaliyetlerini sürdürmektedir. Gerek Kürdistan Yurtseverler Birliği'nin ve gerekse Kürdistan Demokrat Partisi'nin radyoları yurtdışından da dinlenebiliyor. Her kesimden mesleki demokratik örgütler de çalışmalarını sürdürüyorlar.

Kürdistan'da görüştüğümüz insanlar, demokratik ortamın devam etmesi halinde, bunun Ortadoğu için başarılı bir sınav olacağı görüşündeler. Demokratik inşa konusunda görüştüğümüz Kürdistan Yurtseverler Birliği lideri Celal Talabi şunları söyledi: "Bizler Ortadoğu'da demokrasinin işleyişinde örnek olacağız. Bundan yalnızca biz değil, komşu ülkeler de faydalanacaktır."

Kürdistan Demokratik Partisi yöneticilerinden Neçirvan Barzani ve Kürdistan Demokrat Halk Partisi lideri Sami Abdurrahman bu konuda iyimser olduklarını, hedeflerinin demokratik Kürdistan'ın inşası olduğunu konuşmalarında sık sık vurguluyorlar.

Otonomi, federasyon bağımsızlık!

Güney Kürdistan halkı artık Irak'ın yönetimi altında yaşamak istemiyor. Ayrıca ne Irak devletinin Kürtlere güveni var, ne de Kürtler Irak devletine güveniyorlar. Bu konuda Mawat köyünden Gafur Karimi şunları söylüyor: "Bizler artık Irak ile birlikte yaşamak istemiyoruz. Bunun bizler için olanağı kalmamıştır. Ben bağımsız bir Kürdistan'dan yana'yım."

Süleymaniye'de çeşitli meslek gruplarından insanlarla otonomi, federasyon ve bağımsızlık üzerine sohbetler yaptık. Ortaya çıkan ağırlıklı görüş halkın bağımsızlıktan yana olmasıydı. Peşmerge Anwar Abdullah'tan tutun ev kadını Gulala Omar'a kadar herkes bağımsız bir Kürdistan'da yaşamak istiyordu.

Halktaki ağırlıklı bağımsızlık görüşüne karşın; otonomi, federasyon veya bağımsızlık konusunda Kürt siyasi örgütleri ve liderlerinin net görüşlere sahip oldukları söylenemez.

Celal Talabani, otonomiye istemediklerini, Kürt halkının kendi kaderini kendisinin belirlemesi hakkını savunduklarını belirterek, federatif bir çözümden yana olduklarını söylüyor.

Sami Abdurrahman ise, ileride tüm Kürtleri kapsayacak bir referandumun, ancak, Kürtlerin birliğini ve isteklerini yerine getirebileceğini belirtmekte.

Kürt halkının bağımsız bir Kürdistan'ı istemeleri halinde tavrınız ne olur sorusuna Celal Talabani ve Neçirvan Barzani, halkın istemleri doğrultusunda hareket edecekleri cevabını veriyorlar.

Şu an Güney Kürdistan fiilen özgür... Halk kendi öz yerel yönetimlerini oluşturmuş durumda. Irak yönetiminin Kerkük ve Haniqin dışında ne idari, siyasi ve ne de askeri varlığı söz konusu değil.

Kerkük ve Haniqin sorunu

Güney Kürdistan'ın en zengin petrol yataklarının bulunduğu Haniqin ve Kerkük'ün geleceği halen belirsizlik içinde. Her iki şehir de, Irak ordusunun denetimi altında. Haniqin ve Kerkük'ü terk etmek zorunda kalan yüzbinlerce Kürt mültecisi hala Süleymaniye ile Çemçemal arasında çadırlarda yaşıyor. Bu insanların geleceği, Saddam Hüseyin'in askerlerinin Kerkük ve Haniqin'den temizlenmesine bağlı.

Celal Talabani Kerkük ve Haniqin konusunda şunları söylüyor: "Kerkük, Kürdistan'ın kalbidir. Kerkük'ü Kürdistan'dan ayrı düşünemeyiz. Sorunun barışçıl yollardan çözümünden yanayız. Barışçıl yollardan sorun çözülmezse, sonuna kadar savaşmaya da kararlıyız."

Milli Kürdistan

Daha önceleri Kürdistan'ın her tarafı Saddam'ın portreleri ve BAAS Partisi'nin sembolleriyle dolmuş. Bizlerin gezip gördüğü yerlerde Saddam'dan hiç bir eser kalmamış. Yerine Kürt şehitleri, Kürt kahramanları, Kürt liderlerinin portreleri asılmış.

Süleymaniye'ye girdiğimizde Mustafa Barzani'nin, şehir merkezinde Kadı Muhammed ve Şeyh Mahmud Berzenci'nin portreleriyle karşılaştık. Kürt bayrakları ise her yerde dalgalanmakta.

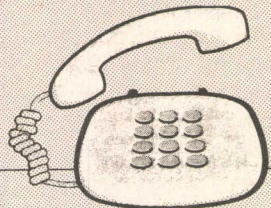
Her şeye sıfırdan başlamak

Kürdistan'ın yeniden inşası, ülkenin savunması, idari, ekonomik ve sosyal yapılanma en önemli sorunlar olarak duruyor. Politik partilerin, sorunların çözümünde zorlanacakları bilinen bir gerçek. Buna karşın imkanlar da olabildiğine kısıtlı ve sınırlı... Her şeye sıfırdan başlamak sabır, fedakarlık, azim ve en önemlisi ekonomik kaynak istiyor.

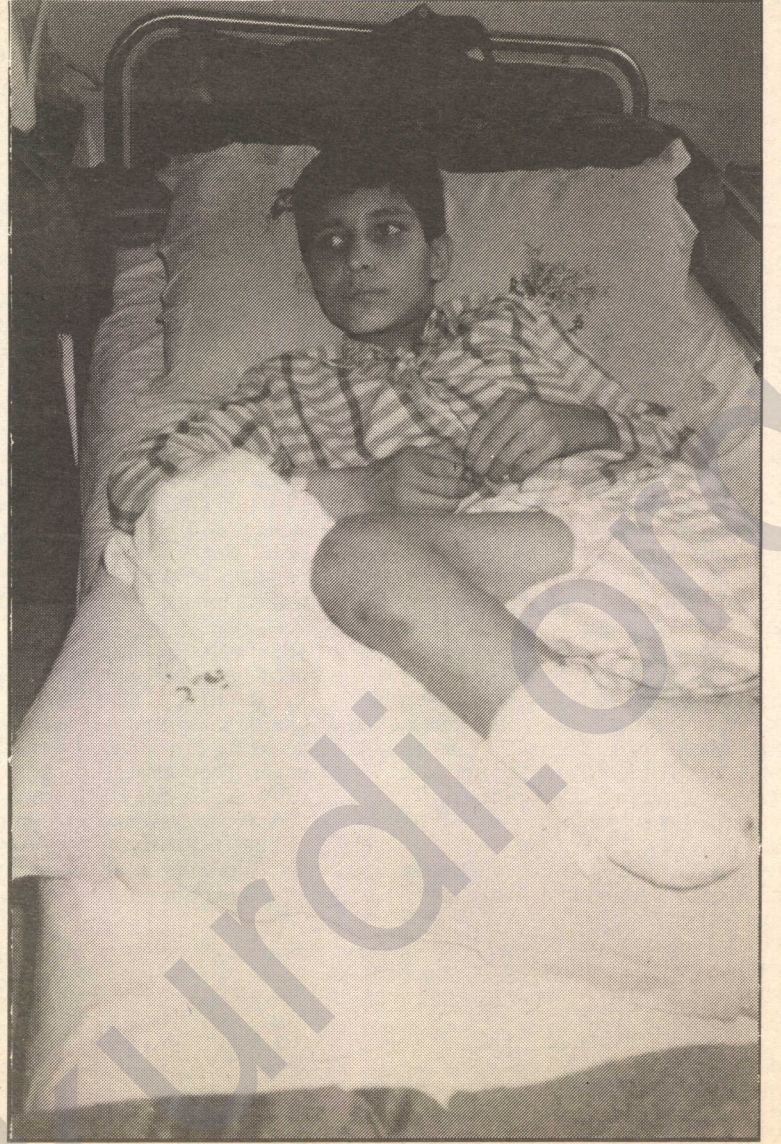
Güney Kürdistan halkının, Kürdistan'ın diğer parçalarında yaşayan Kürt halkından ve diğer ülkelerdeki yardım kuruluşlarından büyük beklentileri söz konusu. Birleşmiş Milletler'in her üç ayda bir verdiği bir kaç kiloluk pirinç, un ve yağ, sorunları halletmiyor.

Sorunun politik yanını bir tarafa koysak bile, insancıl yanını sağa - sola atmak mümkün değil. Mayın patlaması sonucu babasını kaybeden ve bir bacağı kopan 13 yaşındaki öksüz Aman Ahmet şu an Süleymaniye'de hastahane tedavisi görüyor. Aman Ahmet'in politik tercihleri yok. Politikanın ne olduğunu bilmiyor. Ama bakıma, beslenmeye ve tedaviye ihtiyacı var. Onun gibi binlerce insanın bizlerden beklentilerinin olduğunu unutmamak gerekiyor. Ülkesini yeniden inşa eden Güney Kürdistan halkının herkese ve herşeye ihtiyacı var...

YENİ TELEFON NUMARALARIMIZ



628 23 32
628 47 43



Mawat köyünden Aman Ahmed, eski evinin bahçesini temizlerken babasını kaybetti. Patlayan mayın, Aman Ahmed'in de iki bacağı kopardı.
Foto; Josef ERDEM



İran sınırına yakın Mawat köyünden Gafur Karimi'nin tarlasından çıkardığı savaş artıkları
Foto; Josef ERDEM

Karlênê Çaçanî

Karlênê Çaçanî sala 1930-î li gundê Dêrikê, qe-za Elegezê mala kurdê xebatkar da ji diya xwe bûye. Zarotîya xwe li gundê Dêrikê, cem kalkê xwe yê Çaçan û pîrka xweya Meyrê derbaz kirîye. Kalkê wî û bavê wî yê Aram gelek rind folk-lora cimeta me zanibûn, beyt, çîrok serhatî, qelibotk, dirokên cewahire, ku wan digotin, bêfitya, hukumekî mezin ser wî dihiştin, û kemala wana bona emrê wî yê lîteratûriyê gelekî mezin bûye.

Ser wî usa jî hukumekî gelekî mezin hiştîye te-bîyeta gundê wan ê bedew, çiya û banîyên wî yê hezar û yek kulîkava xemilî, xule-xula ka-nîya, wîte-wîta teyr û tûya, qibe-qiba kewa, ki-lamêd xort û qîzên dilşewat ên şîrin, xemla de-watêd me, miqamêd def û zuma me.

Karlênê Çaçanî mekteba gundê Elegezê ya orte xilas kirîye û hema sala 1948-a jî fakûltêta terîqêye înstîtûta Yêrêvanê ya pêdagogîyê ser navê Xaçatûr Abovyan da hatye qebûlîkirin û sala 1951-ê xilas kirîye.

Ew hela mektebvan bû, gava dest bi nivîsara şîera kir û şîera wî ya ewlin bi sernivîsara "Sala teze" sala 1950-î di Elîfba kurdî da çap bû, paşê di rojnemêd ermenî, kurdî û rûsî da dest pê bûn usa jî ge-lek miqalêd wî yê pûbli-sîstîyê, oçêrk, serhatî, re-portajêd wî hatine neşir-îkirin. Berevoka wî ya pêşin bona zara sala 1958-a bi sernivîsara "Ah-medê egi" li Yêrêvanê çap bûye û bi wê yekêva hîmê edebiyeta zara li Ermenîstana Sovêtiyê hate danîn. Berevoka şî-êran ya duda- "Gul", sala 1960-î li Yêrêvanê, lê sala 1961-ê berevoka "Şîer û Kew" çap bû. Sala 1967-a bi sernivîsara "Siba wete-nê min", sala 1972-a bi sernivîsara "Baçe tev", sala 1980-î "Zerê", sala 1984-a "Zînê", sala 1988-a "Azê" bi berevokên baş-ge li Yêrêvanê, bi zimanê kurdî çap bûne. Bi zima-nê rûsî sala 1983-a bi ser-nivîsara "Keskesor" be-revokê li Moskow hatî-ye çapîkirin. Ewî usa jî 8 cildêd almanaxa "Baha-ra teze" hazir kirine û rêdaktori lê kirine.

Ew kandîdatê ulmêd terîqêye (doktorê di-rokê). Xebat û miqalêd wî yê ilmeyê jî gelek in, ji sedî zêdetir in, em ê hertenê navê kitêbêd wî yê ilmîyê sereke bidin, endamê Yekîtiya Ni-vîskarên Sovyetîstanê ye, endamê Yekîtiya roj-namevanên Sovjetîstanê ye.

1. "Kurdên Ermenîstana Sovêtiyê nava 40 sala da" (Yêrêvan, s.1960-î, bi ermenî)
2. "Ji terîqa pîsmamîya cimêd ermenîya û kurda" (Yêrêvan, s.1965-a bi ermenî)
3. "Pîsmamîya cimeta ermenîya û kurda qurna 19-20f" (Yêrêvan, s.1965-a, rûsî)
4. "Pîsmamîya ermenîya û kurda" (Yêrêvan, s.1977-a, kurdî)
5. "Rojneme û kovarêd ermenîya di derheqa kurda da salêd 1850-1920-î" (Yêrêvan s.1980, er-menî û rûsî)
6. "Di nava ermenîyêd bira da", (Yêrêvan s.1980, ermenî)
7. "Terîqa heleqetîyêd cimeta ermenîya û kurda ya kûltûrî qurna 19-20-da" (Yêrêvan, s.1990 bi zimanê ermenî)
8. "Rola wekîlêd kûltûra cimeta ermenîya di dereca pêşdaçûyîna kûltûra cimeta kurda da" (Yêrêvan, s.1987-a, bi ermenî)
9. "Mîaserkirina siyaseta Lénîniyê ya mîletîyê bi mesela kurdêd Ermanîstanê" (Yêrêvan, 1990, bi rûsî)
10. "Kovar û rojnemêd ermenîyêd welatêd dereke di derheqa kurda da" (Yêrêvan, 1990, bi

ermenî).

Zehmetî û dijarîyên min kîjan in di dereca nivîsandina kurdî da. Ya ewlin ew e, wekî em nikarin çî ku dinivîsin, çî ku diefrînin, bi tam çapkin, tune ne çapxanêd me û mecalêd çap-îkirinê. Wê gelekî pak bûya, eger me teva bi tî-pêd latîni binivîsiya, ya ku heleqetîyêd me û kurdêd welatêd dereke wê diha bida meh-kemkirinê.

Halê edebiyat û medeniyeta cimeta me dê her tenê wî çaxî pak be, gava em serbestîya xwe dest bînin û tîfaq bin.

Ez dixwazim heleqetîyêd me û nivîskarêd kurdêd ku Yêropayê û di Rohilata Nêzîk da di-mînin, diha mehkeme, bona wê yekê gotî em zû-zû rastî hev bîn, kitêbêd xwe hevdu ra bişînin, derhiqa edebiyeta xwe bikewgirin.

Ez niha berevoka xwe ya şîera ya teze hazir di-kim û dixwezim ne ku tenê bi zimanê kurdî çap kim, lê usa jî bi zimanê rûsî. Çîqa edebiyeta me



Karlênê Çaçanî

bi zimanê rûsî derê, em ê haqa rind bêne naski-rin. Kitêba ulmîyê ya teze hazir dikim- "Şerkarî-ya cimeta kurda û ermenîya ya mîrxas li Dêrsî-mê miqabilî Turkiyayê".

Ez ji sala 1955-a hetanî sala 1969-a li rojnema "Riya Teze"-da çawa serwêrê para medeniyetê xebitî me. Ji sala 1969-a hetanî niha înstîtûa Er-menîstanê ya ulmaye Rohilatzanîyê da, para kurdzanîyê da dixebitim.

Sala 1965-a hetanî sala 1990 serwêrî sêksiyona nivîskarêd kurda ya rex Tîfaqa nivîskarêd erme-nîya kirîye, lê ji meha gulanê ya sala 1990-î hati-me bijartinê çawa katibê şewra nivîskarêd kur-dayî ewlin li rex Tîfaqa nivîskarêd ermenî.

Bona daçêkirina edebiyeta me, berê ewlin la-zim e tîfaqa nivîskarêd me hebe, ya ku wê meca-lê sazke bona pêşdaçûyîna edebiyat û medeniyeta me.

Îro di Ermenîstanê da şewra nivîskarêd kurda hatîye teşkîlîkirinê, em îdi pêşda tèn çawa ser-wêrtîke xwexwetîyê, bi qanûnema xwe va. Me qirar kirîye virha da heleqetîyêd xwe nivîskarêd kurdên welatêd dereke ra diha mehkem in, ki-têbêd wan li vir çap kin, konfêrans û sîmpozî-tîmêd edebiyat û medeniyeta me ya hewaskar teş-kîl kin.

Timûrê Xelîl

Bese ji we ra çaşên nepak

O, çaşên nepak, hûn çî dixwazin?
Hûn çî vir bûne qumsî û durzî?
Ketîne nav millet, dikin dexesî,
Bi hişên tazî, bi hişên genî,
Çî vir hûn bûne lèpokên dijmin,
Xûşk û birên xwe bi pûç difroşin,
Çî hûn vir bûne xûnxur, xûnfiroş,
Û li ser millet dikin de'w û doj.
O, çaşên lèpok, o, çaşên zindêq,
hûn çî nolî kera dikine hiqehîq?
Barê we sergîn, tepik û buşkul,
Li çiyayê kurda hûn bûne derd, kul,
De rabin, rabin kurdên zor, mîrxas!
Hevra tîfaq bin, hevra bira bin,
Hevra tim pişt bin, ûrt û mîkan bin
Dijmin û çaşa bajon û şiyar bin!

Kilama mîrxasa

Bi mîrxasî hatin kuştin
Hezar û yek lawên kurda,
Bi efatî şêr da ketin
Hezar û yek dotên kurda.

Wan ra her bûn bîn û banî,
Kurdîstana gulebîn,
Wan ra her bûn heykel, kêlik,
Çiyayên kurda yên birîn.

Nelûbînin, gelî dayîka,
Mîrxasê we tim sax in,
Nekewgirin gelî xûşka,
Bisêwirînin boy şêra.

Bira aşiq tembûr hildin,
Dilê me ra ew lêdin,
Boy mîrxasa, boy efata,
Şûr, mertala hilînin,

Rabin, rabin xûşk û bira,
Dest bidine hev em hevra,
Rabin, şiyar bin, bilezînin,
Ez hayrana dest-zenda.

Kurdistanê Aza be

Gul û sosin xeyîrîne,
Nakin qîbîn kew û bil bil,
Îdi nastirin çem û kanî,
Nalîline bayê dîn.

Keçê kurda cêr hîlnadin,
Îdi naçine ser kanîyê,
Xortê kurda kihêl najon,
Dayîk pêtiye îdi navên.

Kurdistanê mij-dûman e,
Reş, mişotin çiya, banî,
Xûna gevez wan dikişe,
Deşt û zozan digirîn.

Roma xayîn dîsa li vir,
Şûrê qetlê hildaye,
Çav berdaye çiyayê kurda,
Wêran dike kon, qapîya.

Bese we ra, tirkên devxûn,
Xûna am, tam birêjin,
Pak bizanîbin, nav wê xûnê
Hûnê wele bixenîqin.

Bese we ra, çaşên neyar,
Piştî dijmin bigirin,
Dijmin înce, hin xayîn e,
Qira kurda ew tîne.

Tirk xayîn e, bê ebûr e,
Bawer nekin sozên wan,
Zêr, zîvên wan tamam qelp in,
Nebin koneyên wan tirkan.

Dest bidine hev gelî kurdan,
Ez qurbana we şêra,
Dijminên har bavên de'lê
Û dest bînin azayê.

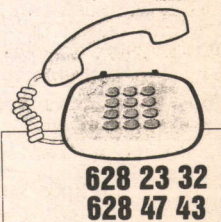
Kurd timê jî mîrxas bûye,
Şûr û mertal danenîye,
Boy azayê, bona rastîyê,
Her dem ewî şer kirîye.

Kurd timê jî dilsax bûye,
Xweyê keda xwe bûye,
Xudê şede, ev yek diye,
Lê çima wa dizêre.

Na, wê altke rastîyê dinê,
Kurdistanê aza be,
Çiya û banîyê bixemilîn,
Gulên gevezê vebin.

Ez bawer im, gelî kurda,
Ew ro îdi nêzîk e,
Her vir rabin, dest bidine hev,
Hevra tîfaq û yek bin.

Telefonên
nû



Babayê Keleş ji diya xwe bûye 3 ê aprîlê sala 1947 a, li gundê Lênûgê, nehîya Zçmî-azîne, Respûblîka Ermenîstanê. Hela bi-çûktiyê da ew gelekî ji folklorê cîmaeta me hiz dike. Kalkê wî-Pîr Dodoê Baba, ku gelek qewl-beyt zanibûn, hê biçûktiyê da Babayê hîni qewl beyta, serhatiya dike.

BEyt-serhatiya "Usivê Neviya" hukumekî mezin ser zaroka xilfin dihêle. Paşê wexta xilaskirina unîversîteta Erêvanêye dewletê, beyt-serhatiya "Usivê Neviya" dibe tema wî ya dîplomê, serevanî kîjanê kiriye kurdzanê meşûr Heciyê Cindî.

SALA 1968'a, wexta unîversîteta Erêvanêya dewletê da para kurdzaniyê hate vekirinê, Babayê Keleş bû xwendekarekî wê parê yê pêşin.

Babayê Keleş hê salêd li mektebê da dinivîsî, sala 1965'a rojnema ermenîye "Avangarda" şîera wîyê pêşin- "Keça Kurda" neşir bû.

Salêd xwendinê da li unîversîteta Erêvanêya dewletê da ew dibe rojnamevanekî rojnema unîversîtetê bi zimanê ermenî "Erîvanî hamalsaran" e aktîv.

Rûpelêd rojnamê da gelek miqale, oçêrk, serhatiyêd wî neşir dibin. Rûpelêd rojnamê da ew derheqa xwendekarêd unîversîtetêyê kurd, folklorê cimeta me ya dewlemend da dinivîse.

Hema wan salan jî ew dibe miqalêdarekî rojnema "Riya Teze" yê aktîv.

Sala 1968'a, meha oktobrê serhatiya wî ya pêşin bi navê "Xaşk-xaşk" rojnema "Riya Teze"-da çap dibe. Ev serhatî gelekî rûspiyê lîteratûra me- Ereba Şamilov xweş tê, û ew şêwrê dide Babayê Keleş wekî tenê bi zimanê kurmançî binivîse.

Pey kutakirina unîversîtetê ra, sala 1973'a Babayê Keleş diçe nehîya xwe û li mekteba gundê Bagramyanê da Nehîya Zicmiazîne dursê ziman û lîteratûra ermenî dide.

Yanvara sala 1974'a Babayê Keleş teklîfê dikin, wekî rojnema "Riya Teze" da bixebite. Ew pêşî çawa tercimeçî, paşê serwêrê parê dixpebite, ji sala 1980'ê da katibê rojnameyî şabdarê.

Sala 1983'an berhevoka serhatiyêd wî ya pêşin bi navê "Nîşanî" li Erîvanê bi zimanê kurdî neşir dibe. Ev kitêb wisa jî bi tîpêd latînî li Avrûpayê hatiye çapkirin.

Babayê Keleş usa jî bi zimanê ermenîkî dinivîse. SERhatiyêd wî rojnamêd ermenîya de "Grakan Têrt", "Erêkoyan Erîvan" de hatine neşirkirin.

SALA 1991'ê wê berhevoka serhatiyêd wî ya yê dunda "Gaziya Xûnê" li Erîvanê bê çapkirin.

"Meremê min, -nivîskar nivîsiye, -ew e, wekî nîgarêd kurdî sazîm, bi rabûn û rûniştandin, keysetê kurmançî va. Proza me ya li welatê Sovyetê gelekî sist e. Eger navê mêrpaşê van efrandîna biguhêzin, tu tiştêkî kurdî tê de namîne. Lê efrandîna bedewetiye, gotî li ruhê xwe va ya miletî be.

Nivîskarê cahil ser lîgerîna vê rê ye.

Bona lîteratûra zor be sazîrinê, serbestî lazîm e, welat lazîm e, xwelî lazîm e. Xem û xeyala nivîskar jî ev e.

Ew niha ser tamkirina cêrga serhatiyê "Gaziya Xûnê" dixebite. Romana wî ya "Dengê Zengil" îdî ser kutabûnê ye. Ev romana denheqa yazîya merivekî da ye, civanekekî rohmâl, ku navê alav-agirê şerê hemdînyaeyî dodara derbas bûye, xeder birîndar bûye, lê ne ku ber gulla dijîmin, lê ber wede û zeman daye der.

Timûrê Xelîl
Ji tîpên kirîlî: Firat Cewerî

Babayê Keleş

Etê

Sibe zû Etê hişyar bû, nava cîda tivanck dane xwe, kêlek-kêlek welgeriya, xwe rast rakîşand, çep rakîşand û qîrar kir terka emrê qîza qanix a tek-tenîye zivêr bide û mêr ke, diba rast ji xwe ra mêrekî dest xe. Rast e, Etê di qacqicî bide veşartinê, çawa kulfeta kurmanç, bêmene, hevalkirasê xwe ji helalê xwe vedîşere, wekî qara wê neyê xanê, lê gundîya rind zaîbû, etê xwya çî fend û fana ye. Etê çardehsalîya xwe da, rojêke havîne a xweş, li nava zevîya genimê kirike fêza gund da qîztîya xwe danî...

Himberî qîzên çaxê xwe Etê yeke dest-pê bû, wexta rê diçû, usa lingê xwe qibrax û qayîn datanîna ser erdê, wekî merivan tirê ew ne ku rê diçe, lê çel û kortên erdê hişke-hola dixweze rast ke, met ke. Westê rêveçûnê ber-bistanê wêye tijeye fîtiqî dikirine liqe-liq mîna ça meriv tojanê qatix ji çî biguhêze.

Etê wexta ji ber mêran ra derbaz dibû, xoşke mêranîyê a kele-gundi nava xûna wan da hişyar dikir û axîn-ofîna wan, bengzê wanî çevberî çîyî tevîhev bi xwe ra dibir...

...Û awa, rojêke hevîneye xweş, di çardehsalîya xwe da, di nava zeviyên genimê kirike fêza gund da, Etê qîztîya xwe danî. Ew yek bê hemdî Etê qewimî. Tevî kome qîz û xortên gund ew çûne nava zevîyan, wekî simîla berev kirin û qerxirman biqelînin. Sal şilî bû û simîlê genim qasî bejnêkê bilind bûbûn. Ewana li nav zeviyê bela bûn, Hela di çûktîê da Etê genim gelekî hiz dikir, genimê simîladan. Firêkek-dudu çî-nîn, di destê xwe da firikand û çend liv avî-tine devê xwe. Ji genimê tezegihîştî tema şîr dihat.

Etê cût-cût genim di devê wê da hev girt, bû mîna cûmê benîşt. Etê jî hema ew yek dixwest. Hê di zarotîyê da wana usa dikir. Wê benîşt ji ku banyana? Û wana jî ev mecala dîtî. Livjê genimê teze gihîştî dikirine devê xwe, dicûtin û xwe dixapandin, wekî benîşt. Genim teze di devê Etê da dibû benîşt, wextê dengê qorixçî hat. Lap nêzik hat.

—Hûn bicemin, yanê na, -ewî hêrs kire gazî, -ezê va bême cem dê-bavê we, hûn ê

cirma kilxozê bidin!

Xort-qîzê gihîştî bûn, şerm kirin û revîn, ser gundan xar bûn. Etê li hela zeviyê bû û benîştê xwe dicût. Tûk di devê wê da şîrin bûbû û hetanî bi ser hişê xwe da hat, heval îdî gihîştîbûne fêza gund, û qerewil zenda wê girt. Ewê qerewil nas dikir, lema jî tu şayîş nekişand. Zivî bû navê wî, xortekî 30-32 salî, ji gundê wan. Di serê qarixcî da kumekî eskerayî havîd ê bû, ku ber revê gewr bûbû êlekekî reşî tenik li ser kirasê xwe yê pêşîr qelişî li xwe kiribû, şelekî serçok pînekirî lê bû û li lingan sapokê rêzîn bûn, saqê kîjana gelekî dirêj bûn û gihîştîbûn hetanî pînê ser çokan.

Qerewil li kêleka Etê sikinîbû, pê destê çepê zenda wê girtibû, lê di destê rastê da herayîkî qerexaxeyî derêj, serê kîjanê di nava xwelîyê da gut kiribû. Zivî bîn çikayî bû û demekê Etê tirê ewî xwe herayê qerexaxê girtiye, ku nekeve.

—Tu gotî serê xwe min ra bikî yek, —Zivî bîn kutan, û dengê wî usa sert bû ku Etê tirê xeberên wî ji herayê daraxaxê dertên.

—Ezê bîjime bavê xwe, —Etê li ser da qûya, —Ew ê te bikuje.

—Tê bêjî mezêl, —bû tiqe-tîqa Zivî û ew berva orta zevpê kaş kir.

Etê teze fem kir ku bavê wê eva du mehin çûye rehmetê, tune, diya belengazê çî bike?

—Gunê min neke situyê xwe, —lalomle zîmanî Etê ket, —xwezgîniyê min tên.

—Ev yeka wê bi qest got, di gund da tu kesî hela besa xwestina wê nekiribû.

—Bihewe, —Zivî vepelikî bû ser û pêşîrê wê v edijandin, —tu vê cewa avê divîni, hema te pîrhindikî xwe ba kir, ez ê te bavêjime cewê û qe teyr jî cendekê te nabînin.

Şure-şura xûdana Zivî bû, dirijîya ser destê Etê, ser çevê wê, ser sîngê wê.

Her tişt di nava demekê da qewimî, mîna xewnê. Etê janeke giran texmîn kir, bîna genimê kirik û yek ji pirça sîngê Zivî, ku zivir bû mîna simîlê gînim.

—Te hema bes kir, tu ji destê min xilas nabî, —Zivî got, herayê qerexaxeyî hila, hevekî dûr ket û dîsa vejeriya, —tu xwe cewê bîr nakî?

Etê caba wî neda. Hewasa wê û xeberdanê tune bû.

Ewê demekê li pey Zivî nihêrî. Zivî henekî westiyayî, lê kubar diçû. Û demeke nas hate ber çevê Etê...

Rojêke baharê bû. Etê û dêva çêleka wan dibirine nav garana kolxozê, gadin. Çêlek wexta çav li garanê ket, bû ore-ora wê. Di nava garanê da boxekî qird û du conega hebûn. Pêşiyê bû orîna herdu conegan, revîn. Bozê mezin pêşiyê tepmîn ne kir, wekî hal-hewal çî ye, lê wexta dît, kire orîni, dengê wî ber deşta ket û xuruşî ser çêlekê û herud conega kir herdu conega dane ber qoçan. Conega pêşiyê nedixwestin dûrketana, hetanî ser çermê wan zolê sitirûyê box nev man û ji sitirûyê wan û fîncê wan xûn nekişiya. Ew şerê xoşeyî giran bû, ku hetanî îro, Etê ra neeyan bû.

—Lê xwe xarana, lê xwe xarana, —tûfa diya wê bû, -wê çêlekinga me bikujin, risqê me biqelînin...

Hersê boxe jî xudabûn. Cewkê avê jê dikişyan, lê tu yekî nedixwest ber yê mayîn daxwe.

Axirî-oxiriyê, boxê mezin berî herdu conega da û temamya hêrsa xwe li ser çêlekê da rê.

Durketina boz ber çavê Etê him dikeniya, him digirîya, him dikeniya, him digirîya, Dinya wekî rêveçûna Zivî ya boxane, digirîya, wekî ew tenê ye, kesî wê tune, mîna çêleka wan.

Û ew, çî ku wê roja havîne ya xweş, di nava zevîya genimê kirika fêza gund da qewimî, wê ji tu kesîra negot, hetanî ji diya xwe ra jî.

Û Paşî mêr hatin-çûn. Hatîn-çûn mînanî wî bayê payîzayî êvarayî tenkî sar, wexta Etê ji heyata fêrmê ber bi mal diçe, dikeve nava kirasê wê, nava bedena wê ya xwdayê û hêdî digeze.

Lê vê sibê, wexta Etê hişyar bû, di nava cî da tivanck dane xwe, kêlek-kêlek welgeriya, xwe rast rakîşand, çep rakîşand û qîrar kir terka emrê qîza qanixê tek-tenîye zivêr bide. Etê hetanî qirikê ji mêrê tewakel têr bûye. Xwexwe îdî ne çûke, ew dikfiriyê, çîlîra dighîne, sivê mezinbûn heye, nexweşî heye, kilbûn-korbûn heye, wê henê çawa bike?

Tarihi bir dönem

Ezîz AZAD

19 MAYIS 1992 GÜNÜ YÜZ üyeli Kürdistan Ulusal Meclisi seçimi yapıldı. Güney Kürdistan halkı, coşkulu ve barış içinde geçen seçim propagandasından sonra sandık başına gitti ve temsilcilerini seçti. Uluslararası gözlemciler, seçimin hiylesiz ve kurallara uygun olarak gerçekleştiğini açıkladılar. Seçime katılan tüm partiler de, sonuçları kabul ettiklerini ilan ettiler.

19 Mayıs'tan bu yana, Güney Kürdistan'da ulusumuzun, serbest ve demokratik bir seçim sonucu oluşmuş, uluslararası hukuk normlarına uygun, meşru bir temsil organı var: Encumenî Nistimanî Kurdistan. Kürt halkıyla aynı kaderi paylaşan Güney Kürdistan'lı Süryani, Ermeni, Türkmen ve Keldaniler de temsil ediliyor Meclis'te.

Güney Kürdistan'daki seçim, Yugoslavya ve Kafkasya'daki sıcak çatışmalar nedeniyle basın ve televizyona yeterince yansımada ama; aslında uluslararası güçlerin büyük ilgisini çekti. Bunun anlaşılır, ciddi ekonomik ve stratejik nedenleri var.

Büyük petrol rezervlerine sahip Irak'ta, geçen yılki savaş yenilgisine ve giriştiği katliamlara rağmen, Saddam hala iktidarda. Kafkasya'da, bölgenin iki önemli devleti Türkiye ve İran'ı yakından ilgilendiren çatışmalar sürüyor. Geçen yılki Körfez Savaşı'ndan sonra Orta-doğu'da ABD'nin nüfuzu daha çok arttı; ekonomileri büyük ölçüde Orta-doğu petrolüne bağımlı olan Batı Avrupa ülkeleriyle ile Japonya bundan rahatsızlar. Bu ve daha başka nedenlerle, Orta-doğu'daki en küçük kıpırdama dünyanın ilgisini üzerine çekiyor. Kaldı ki Kürt meselesi, bugün, uluslararası gündemin ön sıralarında yer almasa bile, dünyanın artık ilgilendiği bir sorun.

I. ve II. Dünya Savaşları'ndan sonra, hegemonyacı güçler tercihlerini bölge devletlerinden yana yaptılar. 70-80 Yıldır dünya, Kürdistan'ı bölen devletlerin Kürtleri imha ve yok etme politikalarına adeta göz yumdu. Ancak Kürtler, tümüyle asimile edilemedi, çetin ceviz çıktılar! Bugün, dünya, sömürgeci devletlere açtığı "kredi"yi artık kesmeye başlamıştır. Kürt sorunu çözülmedikçe, bölgede istikrar ve barışın sağlanamayacağı anlaşılmalıdır.

1990'dan bu yana, dünyada yeni tarihi bir dönem yaşanıyor. Bazı bölgelerde sınırlar değişti, bazı devletler tarihe gömüldü, yeni bazıları tarih sahnesine çıktılar. Sınırlarla oynanmadı ama; Orta-doğu da kaynıyor. Kürt sorunu, kaynayan bu kazanın önemli bir unsurunu oluşturuyor.

Nüfuz sahibi güçler, hatta dünya, Orta-doğu'da şu yakın dönemde sınırlarla oynanmasından yana değil. Ama Kürt halkına, bazı hakların tanınmasından yanadırlar. Bu anlamda dünya, ulusumuzun temsilcilerini arıyordu. Kürt halkının özgürlük mücadelesinde kendilerini kanıtlamış

... Güney Kürdistan'daki seçimlerin önemini, bazı Kürt güçleri ne yazık ki anlayamıyorlar. Bu tarihi gelişme, "işbirlikçilik", "hainlik" gibi bazı basit nitelermelerin dişlileri arasına sıkıştırılmaya çalışılıyor. Oysa bu tür gelişmelerden ulusumuz açısından ne tür olumlu sonuçlar elde edebiliriz diye daha geniş düşünmek zorundayız. Bu konularda ulusal konsensüsler yaratabilmeliyiz. ...

özgür bir seçimde, iktidarıyla muhalefetiyle temsilcilerini belirlemiştir. Güney Kürdistan'daki Ulusal Meclis, ülkemizin bölünmüşlük durumundan dolayı diğer parçalardaki Kürtleri temsil etmiyor. Ama bu gelişme, Kuzey'ini, Doğu'sunu, Batı'sını etkileyecektir. Irak, Türkiye, İran ve Suriye, seçime, Kürt devletinin kuruluşuna yol açacağı endişesiyle karşı çıktılar!

Tarihimizin ilk seçimi, gerçekten demokratik ve özgür koşullarda gerçekleşti. Kürdistan'da var olan tüm siyasi güçler, azınlıklar temsil edildiler; islamcılar, komünistler, muhafazakarlar, liberaller, demokratlar, Suryaniler Ermeniler, Keldaniler, Türkmenler...

En sevindirici olan da, ulusal zulmün ne olduğunu çok iyi bilen Kürtlerin, Kürdistan'daki azınlıkların varlığına ve haklarına saygı duymaları tavrıdır. Açıkça söyleyeyim, beni en çok duygulandıran, bu tavrıdır. Biz, ülkemizde onlarla birlikte tarih yaptığımız, yan yana yaşadığımız, kız alıp verdiğimiz Süryanimizi, Keldanimizi, Ermenimizi, Türkümüzü, Arabımızı, Farsımızı gözlerimizin nuru gibi korumalıyız. Uluslar arasındaki sorunları kin ve şiddet çözmez; demokrasi ve hoşgörü bunların panzehiridir.

19 Mayıs Seçimini, bir çok Arap ülkesinde göstermelik seçimlerle karşılaştırmak mümkün değildir. Buralarda seçim, iktidardakilerin saptadıkları adayları, halka zorla onaylatma oyunudur. Kenan Evren'in, 1982'de Cumhurbaşkanlığı ve Anayasasını halka onaylatması da öyle olmuştu.

Faşist cuntalar dönemi dışında, Türkiye'de, bölgedeki diğer ülkelere kıyasla, daha "demokratik" seçimler yapılır. Batı etkisinde oluşmuş böyle bir gelenek var. Burada bile, islamcılar, komünistler ve Kürt halkı ile azınlık temsilcileri, kendi siyasi örgütleriyle, seçimlere katılmıyorlar. İkiyüzlük burjuva aydınlanma birikimine sahip Türkiye'deki seçim politikalarıyla, günümüze kadar hiçbir zaman özgür ve eşit koşulları yaşamamış Kürtlerin politikaları arasındaki fark, insanlığa bir mesaj olmalıdır. Biz, kendi ülkemizde, herkesin hakkına saygı duyarak, gerçekten demokratik, çoğulcu bir düzen ve toplum kurmak istiyoruz. Kürdistan Cephe, dünyaya anlatabilirsek, bu mesajı çok güzel bir biçimde verdi. Bu mesajı biz Kürtler de iyi değerlendirmeliyiz ve onu güçlendirmeliyiz.

Encumenî Nistimanî Kurdistan kutlu ve uzun ömürlü olsun!



Güney Kürdistan'da yapılan seçimlere kitleler büyük ilgi gösterdi. Kadınlaryaşlılar ve sakatlar da özgür Kürdistan'da ilk kez oy kullanmanın bilinciyle görevlerini yerine getirdiler
Foto: Stefan Hagberg.

önderlikleri, örgütleri vardı. Ama serbest bir seçimle seçilmiş, halkın meşru temsilcileri yoktu. 19 Mayıs seçimi, bu önemli eksiği giderdi. Bugün, isteyenler, Güney Kürdistan'da 40 bin kilometre üzerinde 967 229 insanın katıldığı serbest ve demokratik bir seçimle oluşmuş bir Temsilciler Organı'nı muhatap alabilirler. Encumenî Nistimanî Kurdistan, Güney Kürdistan halkının meşru ve yasal temsilcisidir. Aynı zamanda, Kürdistan'da politik, hukuksal ve idari örgütlenmenin; diğer bir deyişle devlet olma sürecinin başlangıcıdır. Eğer bu süreç kesintiye uğramazsa, bağımsızlık veya başka biçimlerde olsun, Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkının önü açılabilir. Şimdi hem Kürtler, hem dünya daha somut bir işle karşı karşıyadırlar.

Bu gelişme, ulusal kurtuluş mücadelemizde yeni tarihi bir dönemin başlangıcıdır. Aslında bu daha önce, geçen yılki ayaklanma ve Saddam'ın katliamıyla başladı. Bu anlamda, bugün var olan konjüktür yüzbinlerce insanımızın canına, malına mal oldu. Politikacılarımız, bedeli pahalı ödenmiş bugünkü fırsatları iyi değerlendirmek zorundadırlar.

Güney Kürdistan'daki seçimlerin önemini bazı Kürt güçleri ne yazık ki anlamıyorlar. Bu tarihi gelişme, "işbirlikçilik", "hainlik" gibi bazı ba-

sit nitelermelerin dişlileri arasına sıkıştırılmaya çalışılıyor. Oysa bu tür gelişmelerden ulusumuzun açısından ne tür olumlu sonuçlar elde edebiliriz diye daha geniş düşünmek zorundayız. Bu konularda ulusal konsensüsler yaratabilmeliyiz.

Yasar Arafat'ın sevdiğim güzel bir cümlesi var. Der ki: "Ben pragmatist bir kişiyim. Halkama, bu güneş altında bir yer yaratmaya çalışıyorum."

Bizim "güneş altında" yer aramamıza gerek yok. Yerimiz var. Sorun, bugünkü yerimizi, reel-pragmatik, başarılı bir politikayla, giderek tarihi ve coğrafik boyutlarına kavuşturmak.

Diyarbakır'daki, Mahabad'daki Kürdün, olup bitenleri büyük bir heyecanla izlemesi çok anlamlıdır. Haberi halkından al!

Güney Kürdistan'daki seçimlerin, biz Kürtler için önemli yanları olduğu gibi, bölge ülkeleri için de örnek özellikleri var.

Birkez Kürt tarihinde yapılmış ilk seçimdir. Fazla bir yoruma gerek yoktur. Kürdistan siyasi tarihinin önemli bir "köşe taşı" oluşturacaktır bu seçimler.

Ulusumuzun Güney Kürdistan'daki bölümü

YENİ TELEFONLARIMIZ

628 23 32
628 47 43

Göreve devam

baştarafı sayfa 1'de

Aynı dönem için **Kurdistan Press**'in kuruluşu sırasında 5 yıl süre ile kiralanan araç ve gereçlerin ödenemeyen tüm borçları, değerli katkılarını esirgemeyen arkadaş ve dostlarımız ile **Kurdistan Press** çalışanlarının fedakarlıkları sonucu ödendi.

Bugün artık **Kurdistan Press** günlük gazete dahil her türlü gazete, dergi ve kitap yayını yapacak modern bir alt yapıya sahip durumdadır.

Kurdistan Press'in borçlarının ödenmesine rağmen, düzenli yayınına başlaması için gerekli mali kaynak tamamen çözülmüş değil. Buna karşın gazetemizin alt yapısı üzerindeki ekonomik tehdit ortadan kalkmış bulunuyor.

92 yılı içinde 6 sayı yayın yapmayı programlamış bulunmaktayız. Elinizdeki bu sayımızdan sonra ikinci sayımız Temmuz'da, diğer sayılarımızda Ağustos ayından sonraki aylara serpiştirilmiş durumda. Her yayın döneminde olduğu gibi bu sene de Ağustos ayında yayın yapmıyoruz.

Öte yandan **Kurdistan Press**'i ülkeye taşıma görevi ise önümüzde duruyor.

★★★

Türkiye'den mektup

Sevgili Kurdistan Press Çalışanları...

(...)

...Burası fiyatlar açısından felaket, henüz maaş da alamadık. Gelen çabukça bitecek gibi duruyor. Enflasyon sabit gelirlielerin belini büktü. Köşeyi dönen dönmüş zaten. Hala da dönmeye devam ediyorlar.

Ve trafik kazaları... Memlekette leblebi gibi araç -küçük oto- var. Kimsede doğru dürüst şoförlük de yok. Yollar yolculara, yolcular geride kalanlara acı veriyor.

Son 3-4 ay felaketler ülkesiydi Türkiye. Önce Zonguldak madenlerinden birisi çöktü. 100 - 150 kadar madenciye kömür olarak çıkardılar, bir okadarını da canlı canlı gömerek işlemler bitirdiler. Ah, vah derken çığ felaketi geldi. "Vatanımız", "memleketimiz" diyerek "vatan hizmeti" yapan bir sürü 20'lik

delikanlı öldü gitti. Kürdistan'ın her köşesi asker ocağı herhalde. Kazara TV'de gösterdiler. Kuş uçmaz kervan geçmez yerlere "vatan" diye sübyanları oturtmuşlar. Zaten köylere inen çığ için "üzülmedik" (nasıl olsa "vatan hainleridir" diye). Hemen arkasından Erzincan depremi oldu. CNN ve dünya TV'leri yanlışlıkla 500 ile 1000 arasında ölü bekleniyor haberini 500 bin diye yayınlayınca yağmur gibi yardım yağdı. Dışardan ve içerden milyonlarca para yardımı toplandı. Bugün depremin ardından aşağı yukarı bir ay geçti hala çadırsız aileler varmış. Ev eşyası yiyecek, giyecek tabii ki önce polis ve asker ailelerine dağıtıldı. Onlar da bol bol alıp çadırların tanesini 400 bin TL'den satıyorlarmış. TV'ye çıkan zavallılar evlerini kurmak için bankadan faizli kredi aldıklarını söylediler.

Vee bunların ardından Newroz geldi.

Ne kadar kötü günlerdi. TV'nin tüm kanalları sözbirliği etmişler, veryansın ediyorlardı. "Vatan hainleri" (bunların içinde bebeler, köpekler, kediler) TV'de boy gösterdi. Hep aynı haber ve yorum; "Newroz'a izin verildi ama PKK ve adamları güvenlik güçlerine saldırdı ve hepsi ya da % 99'u sivil olmak üzere yaklaşık 190 kişi öldürüldü."

Bunların içinde, 3-5 yaşında bebeler de vardı. Herşeyin kötüsü Türkiye'nin nüfusunun % 90'ını buna inandı. Şu an bir Türk'e, Kürt veya PKK lafı etmek (kamuoyunda Kürt = PKK'lı izlenimi var, bunu da belirtmek gerekir.) insanın çığ çığ derisini yüzmek demek anlamına geliyor.

Avrupa'daki Kürtlerin protesto eylemlerini, elçilik baskınlarını TV'den izledik.

(...)

KURDISTAN PRESS'İN YENİ TELEFONLARI

08-6282332 • 08-6284743

Binavê peyva Kurdî a pîroz

Bû Sernivîya Rojname Kurdistan Press a Berêz

Roj baş û demên hewe xoşbin Silalaveka Şorişgêrî

Di têkoşîna rizgarî ya her Netewekî da rolê rojnamegerî yê giring û bayexdare, ji bû ronî kirina layên tarî û zelal kirina wan pirsgerêkan ewên di bine asteng û kelem di rêka rizgarîya Netewîda, lew rolê rojnamegerî yê heta diçît giring û pêwîst û fer dibît. Di vê qonaxa dîrokî ya gelê me têda diborit a giring û nazik er erkê rojnamevanên me pitir dibît û pênosên xo xurt biken da bikaribin beramberî vê lêhmîştî hovaneya dagîrkerên Kurdistanê ra bi westin, rûyê herimî yê wan bû raya giştîye Cîhanî bidin ronîkirin, xwestek û hîvîyên gelê me di Kurdistaneka serbixwe û azad da bînine ziman.

Ji mêj bû ez libenda dîtina rojname Kurdistan Press bum û tamedroyê xwendina wê bum, çinkî hindî em li welat (tinê me newê binhist), ya hejî gotinê ye ez li başorê Kurdistanê me, ji berku gehîştina rojname û govarên derve dertên bi rêkên werpêçay û baday heta di gehin du sê kitekin ewjî bi dest hmî kesa na kevin û wekî mitayekê pir qîmet ûnehêni di nav destan de belav dibit. Ji bûna vê yekê li dilê me dibu dax û keser dema nevê rojnamekê di bihist, çinkî bi dest xistina wê gelek zehmet bu.

Ne demek dirêje ez hatîme Elmanya û ne şarezame ka bi çi rêk wan armancên min heyn bu bi dest xistina wan rojname û govara, daxaza min evye ji kerema xo eger bişên hindek jimarên ve rojname biha giren bû min bişînin dê pir dil şad bim.

Her bimînin şad û serfiraz bû xizmet kirina peyva Kurdî Bimînin di xîşyada

Dubare silavên şoreşgêrî Hevalê Hewe

Hesînê Kerîmî

RESTAURANG

VÄSTERGÖK

INTERNATIONAL

HER ROJ VEKIRÎYE !

Duşem - În: 11.00 - 01.00

Şemî - Yekşem: 12.00 - 01.00

METBEXA ME JÎ NETEWÎYAN

Bi xwarinê: Fransî, Îtalî, Kurdî û Tirkî

HER ROJ DÎ XIZMETA WEDEYE

MUZIQA JİYANÎ Û DANSNA NAVIK

Sêşem, Çarşem, Pêncşem: 20.00 - 01.00

Duşem: Wek hertim vekiriye

Sêşem, Çarşem, Pêncşem: muzîqa oryantali û dansa navik

Înî, Şemî: Wek her tim em bi Disk-Jokey a mêvanan vekirîne

Yekşem: Dansa navik û kêfxweşî

Holländergatan 2, Qat 1 (Kungshallen)

Tel: 08-11 96 36 Ji bo mase veqetandin tel: 11 96 87

İLANLARINIZ İÇİN
KURDISTAN PRESS

Tel: 08 - 628 23 32

Tel: 08 - 628 47 43

Fax: 08 - 733 95 54

•••

KURDISTAN PRESS

Kurdisk Tidning
Utkommer varannan vecka
Nummer; 91 (1)
11 Juni 1992

Chefredaktör och ansvarig utgivare
Orhan KOTAN, 08-6284743
Redaktion sekreterare
Cetin ÇEKO, 08-6282332
Tryckeri:
Dalarnas Tidningar AB

Postadress; Box 7080, 17207 Sundbyberg
Besöksadress; Örsvängen 6C, Hallonbergen
Tlf; [46] 8 - 628 23 32
Telex; 131 42 ANK S
Telefax; 08 - 733 95 54
Postgiro; 4151269 - 0

ISSN 0283 - 4898

Orta-doğu'ya demokrasi dersi

Baştarafı sayfa 3'de

tün seçim listelerini kontrol ederek, listelerde birden fazla isim olup olmadığını öğrenebilir.

Tek inanılabilecek hile, oy kullanmasını bilmeyen seçmenlere yardım eden kişilerin, seçmenlerin istedikleri partiyi işaretlememiş olmalarıdır. Bunun da Süleymaniye'de olduğu iddia ediliyor.

Seçim sonuçları iki büyük partinin de tek başına salt çoğunluğu sağlayamadıklarını gösterdi. Bu da güçlü bir parlamentonun olmayacağını işaret ediyor. Liderlik seçiminde Mesud Barzani en fazla oyu aldı. Parlamentoda Barzani ve Talabani sandalyeleri %50 olarak paylaşacaklarını açıkladılar. Barajı aşamayan partilerin parlamentoda temsilileri ise tartışılmakta.

Parlamento seçimlerinin 6 ay sonra tekrardan yapılacağı bilgisini aldım. Bu da küçük partilere, kuvvetli oldukları bölgelerde seçim kazanarak, parlamentoya girme şansını veriyor.

Gezdiğimiz bölgelerde edindiğim izlenim, insanların demokrasiyi özledikleri ve demokrasiyi kurmak için olgunlaştıklarıdır. Bu seçimi diğer ülkelerdeki seçimlerle karşılaştırdığımızda, ne öldürme, ne yaralanma olayları meydana gelmiştir. Yalnızca Duhok'ta bir otelin önünde bulunan arabaya bomba koyma olayı ortaya çıkarılmıştı. Seçime katılma oranının yüksek olmasını Saddam'a karşı bir protesto olarak da değerlendireyorum. Saddam seçimleri yasadışı ilan ederek hayır derken, insanlar buna evet dediler.

(Çeviri: Hemedê MAMÊKÎZ)

□□□

T.C. KÜRT DÜŞMANLIĞINI ALMANYA'YA TAŞIYOR

“Kana kan - İntikam!”

- Türk devletinin Almanya'da gösterdiği çabalara rağmen anti-kürt yürüyüşlere beklenin çok altında bir katılım oldu.
- Yürüyüşler konsoloslukların bir yan kuruluşu olan Türk Koordinasyon Kurulları tarafından örgütlendi.

- “Kana kan intikam!” diye bağırarak Türk yürüyüşçüler, Alman ve yabancıların tepkilerine neden oldu.
- Kürt örgütleri Türkiye'ye karşı turizm boykotu çağrısı yaptı. Çağrının Alman kuruluşları ve kişilerden büyük destek göreceği söylenmekte.

Cahid MERVAN • Köln

TC'nin Newroz'u kutlamak için Kürdistan'da sokaklara dökülen binlerce asker ve savunmasız insana karşı giriştiği askeri hareket, başta Almanya olmak üzere bir çok batılı devletin sert tepkilerine yol açtı. Almanya'nın Türkiye'ye yönelik aldığı askeri ambargoyu, Avusturya'nın turizm boykot çağrısı ve Türk hükümetine Kürdistan'daki uygulamalarından dolayı verdiği sert nota izledi. Osmanlı'dan buyana dost olan Almanya, birden bire “düşman” ilan ediliverdi. Türk basını Almanya'yı, Alman politikacılarını topa tuttu. Bununla da kalmadı. TC'nin konsoloslukları, “Türk lobisi” yaratmak için kurduğu paravan örgütler ve faşist, turancı dernekler aracılığıyla Almanya'nın tutumunu ve “teröre” karşı başkent Bonn dahil olmak koşuluyla Almanya'nın bir çok kentinde açıkça Kürt düşmanlığına dönüşen yürüyüş ve mitingler yaptılar.

Bu yürüyüş ve gösterilerden en büyüğü ise Almanya'nın başkenti Bonn'da düzenlendi. TRT'nin ve boyalı Türk basınının öve öve bitiremediği yürüyüşe ancak on bin kişilik bir kitle katıldı.

Almanya'daki Kürt kaynaklarından edinilen bilgilere göre yürüyüşler ve gösteriler bizzat TC'nin konsoloslukları tarafından açıkça desteklendi ve finanse edildi. Yine aynı kaynaklar yürüyüş düzenleyicileri olarak gösterilen Türk Koordinasyon Kurulları'nın ve EATA (Avrupa Türk Akademisyenler Birliği)'nin bundan üç dört yıl önce Almanya'da ve Avrupa'nın değişik ülkelerinde “Türk lobisi” oluşturmak için konsolosluklar tarafından kurulmuş paravan örgütler olduğu belirtilmektedir. Adı geçen yürüyüşlerin aynı zamanda DYP yanlısı HÜR-TÜRK, RP yanlısı Milli Görüş, tanınmış faşistlerden Serdar Çelebi'nin başını çektiği Türk Federasyonu ve SHP yanlısı HDF tarafından desteklendi.

Anti-Kürt yürüyüşlerin en ateşli örgütleyicülerinin ise Hamburg Üniversitesi'nde doçentlik yapan Hakkı Keskin'in, Frankfurt'ta geçtiğimiz yıl fakülteden kovulmuş Şener Sürgüt'ün ve Almanya'nın bütününe her gün Türkçe yayın yapan Köln Radyosu yayın şeflerinden Yüksel Pazarkaya'nın olduğu belirtilmektedir.

Günlük olarak Almanya'da da satılan boyalı Türk basınının manşetten, Köln Radyosu'nun ve Almanya'ya yayın yapan TRT-INT Türk televizyonunun her gün birinci haber olarak verdikleri Anti-Kürt yürüyüş çağrılarının yanı sıra, günlerce Alman ve Türk gazetelerine verilen yarım sayfa ilanların finansmanının nereden karşılandığı kafalarda soru işareti olarak kalmaktadır. Ancak değişik kaynaklar bunun bizzat TC ve onun Almanya'daki konsoloslukları tarafından karşılanmış olabileceğine dikkat çekmektedirler.

TC konsolosluklarının ve onların birer paravan örgütleri olan Türk Koordinasyon Kurulları tarafından gösterilen yoğun çabalara rağmen Almanya'nın Türkiye'ye uyguladığı silah ambargosunu ve açık Kürt düşmanı yürüyüş ve mitingler Hamburg, Stuttgart, Nürnberg ve Mainz kentlerinde beklenenin altında bir katılımı gerçekleştirildi. Basında yüzbin kişinin katılacağı iddia edilen son Bonn mitingine ise ancak on-onbeş bin gibi düşük bir katılım oldu.



Türk basını Kürt düşmanlığını körükleyen “Kana kan - İntikam” yürüyüşlerini böyle verdi.

Özellikle ilk dört kentte yapılan yürüyüşler halkın dini duyguları da istismar edilerek Şeker Bayramı'na denk getirildi. Ve gazeteler sekiz sütun üzerinden attıkları “Yürüyüşte Bayramlaşalım” manşetleriyle, katılımı yükseltmek için adeta kendi aralarında yarıştılar. Öte yandan Almanya'da faaliyet gösteren değişik Kürt örgütlerinin zaman zaman düzenledikleri protesto yürüyüş ve mitinglerinin aksine konsolosluklar ve “Türk Lobisi” tarafından düzenlenen Kürt düşmanı yürüyüşlere Alman ve diğer yabancıların katılmadığı gözlemlendi. Alman basın ve yayın organları ise tam bir mehter yürüyüşlerini andıran “kana kan intikam” sloganlarının atıldığı ve Kürt düşmanı ırkçı pankartların taşındığı bu yürüyüşleri ciddiye bile almadı. Bir çok gazete haber niteliği bulmadığı için, bir çoğu ise ırkçı ve Kürt düşmanı olduğu için sayfalarında yürüyüşlere yer vermedi. Yürüyüşçülerin ve sözüm ona Türk Akademisyenlerinin yarım sayfa ilanları bile, mutlaka Kürdistan'dan başka bir haberle birlikte sayfalarda yer aldı. Yürüyüşler bir anlamda TC'yi Alman basınında daha da yanlışlaştırdı. Beş milyona yakın yabancıların yaşadığı Almanya'da, yürüyüşler bir çok yerli ve yabancı için açık tepkisine neden oldu. Yürüyüşlerin öylesine göstermelik, istendiği gibi kardeşlik için değil, Kürt halkı tarafından uzatılan kardeşlik elinin kesilmesi için yapıldığı belirtildi. Bu yürüyüşlere karşı tepkisini dile getiren bir İtalyan işçisi şöyle diyordu: “Biz yıllardan beri

burada yabancı düşmanlığına karşı mücadele etmekteyiz. Görünen o ki Kürt göçmenlerine karşı Türk devletinin Almanya'da geliştirdiği Kürt düşmanlığına karşı da mücadele etmeliyiz.” Yıllardır Almanya'da yabancıların eşit haklara sahip olması için çalışmış bir Alman ise: “Bu yürüyüşler benim için oldukça şaşırtıcı. Türkler gibi Almanya'da yabancı düşmanlığına ve ırkçı saldırılara maruz kalmış bir yabancı grubun ırkçı ve faşist slogan ve pankartlarla Almanya sokaklarında yürümeleri her şeyden önce bu ülkede yaşayan yabancılar için kahredicidir.” diyordu. “Bundan sonra artık hiç bir Türk esnafından alış-veriş yapmıyacağım. Gerekirse pasaportumu götürüp TC konsolosluğuna teslim edeceğim” diyerek yürüyüşlere ve Türk basınının anti-Kürt kampanyasına karşı tepkisini dile getiriyordu 20 yıldan beri Almanya'da işçi olarak çalışan bir Kürt. Nedenini sorguladığında “bu kadarı da yeter artık, TC'nin Kürdistan'daki katliamları yetmiyormuş gibi, şimdi de Almanya'da atağa geçtiler” diye cevaplıyordu. Hemen hemen tüm müşterisi Kürt olan ve Kürtlerin yaşadığı semtte bir bakkal dükkanı işleten bir Türk ise, “böyle giderse tüm müşterilerimi kaybedeceğim. Konsolosluk yürüyüşüne katılmam için bana da baskı yaptı” diyor. Alman bir öğretmen ise kendi sınıfında hem Kürt çocuklarının ve hem de Türk çocuklarının olduğunu belirterek “ancak son dönemlerde bazı Türk çocuklarının Kürt çocuklarına karşı tepkici ve saldırgan olduklarını gözledim” anlatıyordu. Aynı öğretmen daha düne kadar Kürt çocuklarıyla iyi geçinen bu çocuklardaki ani değişimi, Türk basınının ve Türk televizyonunun ırkçı ve anti-Kürt politikasının yarattığı doğal bir sonuç

olduğunu ekliyordu. Bu yürüyüş ve gösterilerin temel olarak bir kaç amacı söz konusu. Birincisi; TC devletinin tepesinde planlanan, DSP ve MÇP gibi partilere kadar uzanan Türkiye'de ve Kürdistan'da son dönemde geliştirilen anti-Kürt politikayı derinleştirmek. Kürt halkının ulusal kurtuluş savaşını bir Kürt - Türk çatışmasına dönüştürmek için zemin yaratmak, bir milyona yakın Türk'ün, beş-yüzbin Kürt'ün yaşadığı Almanya'ya taşımaktı. İkincisi ise, belki birincisi kadar güçlü olmasa dahi, Alman hükümetinin —ki Kürtlerden yana olan kamuoyunun baskısını hergün sırtında hissetmektedir— Kürdistan'da Türk devletinin sivil halka silah kullandığı gerekçesiyle, Türkiye'yi protesto etmesi ve askeri ambargo uygulamasına karşı bir “güç” gösterisiydi. Üçüncüsü ise, Gerek Almanya'da ve gerekse Avrupa'da Kürtlerden yana oluşan kamuoyunu etkilemek, Kürt ulusal kurtuluş hareketini bir terör hareketi gibi göstermekti. Dördüncüsü TC'nin Kürdistan'daki uygulamalarını örtbas etmek, saldıran tarafın, kirli savaş yürüten tarafın Kürtler olduğu imajını yaratmaktı. Tüm bu yürüyüş, gösteri ve pahalı reklamlara rağmen, TC ve onun yurt dışındaki konsoloslukları amaçlarına ulaşamadılar. Ne Alman kamuoyunu etkileyebildiler, ne de Almanya'nın Türkiye'ye yönelik politikası konusunda baskı unsuru olabildiler. Bu yürüyüşlerin belki tek başarısı Federal Almanya'da yıllardır yaşayan ve sayıları 500 bine yaklaşan Kürdistan'lı kitlelerin nefretini toplamak oldu. TC devletinin yurtdışı çıkarmasına karşı, Federal Almanya'da Kürt örgütleri karşı atağa geçmeye başladılar bile. İlk etapta değişik Kürt örgütleri, örneğin ERNK ve KOMKAR ayrı ayrı TC'nin Kürdistan'da Newroz öncesi ve sonrası giriştiği vahşet ve katliamdan dolayı turizm boykotu çağrılarını yaptılar. Bu yöndeki çalışmaların ileriki günlerde Kürt örgütlerinin ana faaliyet alanlarını oluşturacağı belirtilmektedir. Turizm boykotu için çağrılar yapan Kürt örgütleri, Almanların bu yıl Türkiye'ye izne gitmelerini talep etmekte. Türkiye'ye karşı turizm boykot çağrısına desteğin ileriki günlerde artacağı belirtilmektedir. Turizm boykotunun ilk etapta Yeşiller Partisi, Medico International, Tehdit Altındaki Halkları Koruma Örgütü, iktidar ortağı Hür Demokratlar Partisi (FDP) ve Alman Sosyal Demokrat Partisi (SPD) tarafından destekleneceği belirtilmektedir.

Telefonên
Kurdistan Press Nû
08 - 628 23 32
08 - 628 47 43